



VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valtiovarainministeriön kirjanpitoyksikön (KPY 300) tilinpäätös 2020

Valtiovarainministeriön julkaisuja – 2021:12

Valtiovarainministeriön kirjanpitoyksikön (KPY 300) tilinpäätös 2020

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Valtiovarainministeriö

© 2021 tekijät ja valtiovarainministeriö

ISBN pdf: 978-952-367-528-5

ISSN pdf: 1797-9714

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2021

Valtiovarainministeriön kirjanpitoyksikön (KPY 300) tilinpäätös 2020

Valtiovarainministeriön julkaisuja 2021:12

Julkaisija Valtiovarainministeriö**Tekijä/t** Valtiovarainministeriö**Kieli** suomi**Sivumäärä** 76**Tiivistelmä**

Valtiovarainministeriön kirjanpitoyksikön vuoden 2020 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteutumalaskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista.

Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä raportoinnin ministeriön toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös sisäisen valvonnan arviointilausuman, kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedot väärinkäytöksistä.

Asiasanat tilinpäätös, talous, toimintakertomus**ISBN PDF** 978-952-367-528-5**Asianumero** VN/4666/2021**ISSN PDF**

1797-9714

Julkaisun osoite <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-528-5>

Bokslut för finansministeriets bokföringsenhet 2020 (BFE 300)

Finansministeriets publikationer 2021:12

Utgivare Finansministeriet

Författare Finansministeriet

Språk finska

Sidantal 76

Referat

Bokslutet för 2020 för finansministeriets bokföringsenhet består av en verksamhetsberättelse, utfallskalkyler som redogör för utfallet av budgeten, en intäcks- och kostnadskalkyl som redogör för intäkterna och kostnaderna, en balansräkning som redogör för den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och uppgifter som lämnas i bilagor.

Den verksamhetsberättelse som ingår i bokslutet innehåller ledningens verksamhetsrapport, en rapport över de samhälleliga verkningarna av ministeriets verksamhet, en beskrivning av den funktionella effektiviteten, avkastningen och kvalitetsledningen samt om hanteringen av mänskliga resurser. Verksamhetsberättelsen innehåller också ett utlåtande om bedömningen av den interna kontrollen, resultaten av helhetsbedömningarna och sammanfattningar av oegentligheter.

Nyckelord bokslut, ekonomi, verksamhetsberättelse

ISBN PDF 978-952-367-528-5

ISSN PDF 1797-9714

Ärendenummer VN/4666/2021

URN-adress <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-528-5>

Sisältö

1	Johdon katsaus	7
2	Tuloksellisuus	9
2.1	Verotus	9
2.2	Valtion työmarkkinatoiminta	12
2.3	Johtamisen ja tuottavuuden parantaminen	12
2.4	Valtionhallinnon konsernipalveluiden kehittäminen	13
2.5	Rahoitusmarkkinoiden kehittäminen	15
2.6	EU:n talousarvio ja rahoituskehys vuosille 2021–2027	17
2.7	Talous- ja rahaliiton kehittäminen	18
2.8	Kuntapolitiikka	20
3	Vaikuttavuus	21
3.1	Toiminnan vaikuttavuus	21
3.1.1	Työllisyyden ja tuottavuuden kasvun vahvistaminen	21
3.1.2	Julkisen talouden kestävyys turvaaminen	21
3.1.2.1	EU-tason toimet koronaviruksen taloudellisten seurausten helpottamiseksi	22
3.1.2.2	Valtiontalous	23
3.1.2.3	Kuntatalous	24
3.1.3	Rakenteiden ja toimintatapojen luominen asiakaslähtöisille ja tuloksellisille julkisille palveluille	25
3.1.3.1	Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutos	25
3.1.3.2	Julkisen hallinnon digitalisaatioketju	26
3.2	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	27
3.2.1	Peruspalvelujen valtionosuudet	27
4	Toiminnallinen tehokkuus	28
4.1	Toiminnan tuottavuus	28
4.2	Toiminnan taloudellisuus	31
4.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	34
4.4	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	36
5	Tuotokset ja laadunhallinta	37
5.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	37
5.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	37

6	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	38
6.1	Katsaus valtiovarainministeriön henkilöstöön	38
6.1.1	Henkilöstömäärä ja rakenne	38
6.1.2	Henkilöstön koulutustaso ja osaaminen	39
6.1.3	Henkilöstökulut	39
6.1.4	Työhyvinvointi	39
7	Tilinpäätösanalyysi	41
7.1	Rahoituksen rakenne	41
7.2	Talousarvion toteutuminen	41
7.3	Tuotto- ja kululaskelma	46
7.4	Tase	47
8	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	48
9	Arviointien tulokset	50
10	Yhteenvedo havaituista väärinkäytöksistä	51
	Tilinpäätöslaskelmat ja niiden liitteenä annettavat tiedot	52
11	Talousarvion toteumalaskelma	52
12	Tuotto- ja kululaskelma	59
13	Tase	60
14	Liitetiedot	62
	Allekirjoitukset	76

1 Johdon katsaus

Valtiovarainministeriö on osana valtioneuvostoa valmistellut hallituksen talous- ja finanssipolitiikkaa ja valtion talousarvion sekä toiminut veropolitiikan asiantuntijana. Ministeriö on vastannut myös rahoitusmarkkinapolitiikan valmistelusta ja valtion työnantaja- ja henkilöstöpolitiikasta, julkishallinnon kehittämisestä, sekä ohjannut tietohallinnon kehitystä sekä valtion- että kuntahallinnossa. Ministeriö on osallistunut Euroopan unionin ja monien kansainvälisten järjestöjen ja rahoituslaitosten toimintaan.

Vuosi 2020 oli maailmanlaajuisen COVID-19-pandemian leimaama. Ensimmäinen COVID-19 tartunta todettiin Suomessa 29.1.2020. Epidemian katsotaan alkaneen Suomessa maaliskuun alkupuolella. Suomi otti keväällä nopeasti käyttöön suosituksiin, normaaliolojen lainsäädäntöön ja valmiuslainsäädäntöön perustuvan toimenpiteiden kokonaisuuden. Pandemian vuoksi hallitus toteutti elvyttävää finanssipolitiikkaa ja kasvatti päätösperäisiä menoja ennätyksellisesti seitsemän lisätalousarvion avulla.

Keväällä koronavirusepidemian leviämisen myötä huoli kuntatalouden kestävydestä oli erittäin suuri ja valtiolta odotettiin nopeita toimia tilanteen pelastamiseksi. Lisätalousarvioissa päätettiin mittavista tukitoimenpiteistä kunnille ja sairaanhoitopiireille. Lisäksi täsmennettiin kuntalakia sähköisen päätöksenteon edistämiseksi sekä mahdollistettiin väliaikaisesti lisäajan hakeminen alijäämien kattamiskauteen, jos alijäämän kattaminen määräajassa on vaikeutunut koronavirusepidemian vuoksi.

Monien yritysten jouduttua pandemian tuomien rajoitusten vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin valmisteltiin niiden tilannetta helpottavia toimia verotuksessa. Verotuksen maksujärjestelyihin tehdyt helpotukset sekä pandemiasta aiheutunut taloudellisen aktiviteetin hiipuminen vähensivät kertyvien verotulojen määrää.

Koronapandemia väritti valtiovarainministeriön politiikkavalmistelua myös rahoitusmarkkinoiden osalta vuoden 2020 aikana. Vuoden alkupuolella pandemian puhjettua politiikkavalmistelu keskittyi akuutin kriisin hoitoon: markkinaseurantaan, valtion maksuvalmiuden turvaamiseen ja yritysrahoituksen jatkuvuuden edistämiseen. Lopulta valtioiden ja keskuspankkien mittavat tukitoimet vakauttivat rahoitusmarkkinatilanteen ja kokonaisuudessaan Suomessa rahoitusjärjestelmä on toiminut kriisin läpi suhteellisen hyvin. Vuoden jälkipuoliskolla ministeriössä toiminnan painopiste siirtyi asteittain pidemmän aikavälin kehittämiseen ja lainsäädäntötyö jatkui pääosin toimintasuunnitelman mukaisesti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen rakenneuudistus on tarpeen palveluiden yhdenvertaisuuden, laadun ja kustannustehokkuuden edistämiseksi. Eduskunnalle annetun hallituksen esityksen mukaan vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyisi uusille hyvinvointialueille 1.1.2023. Uudistus merkitsee suurta muutosta kuntien asemaan, tehtäviin, palveluihin ja rahoitukseen.

Valtiovarainministeriön työskentelytavat muuttuivat poikkeuksellisella tavalla alkuvuodesta koronaviruspandemian vuoksi. Työskentely muuttui valtaosin etätyöksi ja myös kansainväliset kokoukset muuttuivat videokokouksiksi, mikä merkitsi samalla matkustamisen loppumista. Hallitusohjelmassa olevien hankkeiden valmistelu sujui kuitenkin pääosin aikataulussa työskentelyssä tapahtuneesta muutoksesta huolimatta.

2 Tuloksellisuus

2.1 Verotus

Ansiotuloveroperusteisiin tehtiin 2,5 prosentin mukainen indeksitarkistus kaikilla tulotasoilla, jotta verotus ei kiristy ansiotasokehityksen vuoksi. Täyssähköisten työsuhdeautojen verotusarvoa alennettiin 170 eurolla kuukaudessa. Määräaikainen verotuki on voimassa vuosien 2021–2025 verotuksessa. Tuki koskee autoja, jotka on ensirekisteröity Suomeen vuoden 2019 jälkeen. Lisäksi työnantaja voi tarjota sähköauton latausedun verottomasti vuosina 2021–2025.

Työsuhdematkalippu säädettiin verovapaaksi tuloksi 3 400 euroon saakka vuodessa. Joukkoliikenteen osuus liikkumispalvelupaketista säädettiin työsuhdematkalipuksi vastaavasti kuin joukkoliikenteen lipun tarjoaminen erikseen. Työsuhdepolkupyöräetu säädettiin verovapaaksi eduksi 1 200 euroon asti vuodessa. Tilapäisen työskentelyn kestoaikaa pidennettiin tilapäisesti kolmesta vuodesta kolmeen ja puoleen vuoteen.

Urheilijarahastoon siirrettävän summan vuotuista enimmäismäärää korotettiin nykyisestä 100 000 eurosta 200 000 euroon ja vähintään vuoden kestänyt työttömyys lisättiin erityiseksi syyksi, jonka perusteella rahastoituja varoja voi nostaa suunniteltua nopeammin. Rahastoon siirretyt varat voi tulouttaa enintään 15 vuoden aikana nykyisen 10 vuoden sijaan.

Lisäksi valmisteltiin verouudistus, joka tarjoaa työntekijöille verotuksellisesti edullisen mahdollisuuden merkitä listaamattoman työnantajayhtiön osakkeita henkilöstöannissa. Työntekijälle ei muodostu ansiotulona verotettavaa etua, jos merkintähinta on vähintään yhtä suuri kuin osakkeen matemaattinen arvo.

Verontilityslakia muutettiin siten, että kuntien pysyvää osuutta yhteisöveron tuotosta korotettiin 2 prosenttiyksiköllä ja valtion jako-osuutta alennettiin vastaavasti. Korotuksella korvattiin kunnille varhaiskasvatusmaksujen alenemisesta johtuvia maksutulojen vähene-misiä. Lisäksi verovuosille 2020 ja 2021 kuntien osuutta korotettiin 10 prosenttiyksiköllä. Tämä korotus oli osa koronaviruspandemiaan liittyvää kuntien tukemisen toimenpiteiden kokonaisuutta. Lisäksi kunnille korvattiin ne yhteisöveron tuoton muutokset verovuosille 2021–2025, jotka johtuvat elinkeinoverotuksen veroperusteiden muutoksista.

Luonnonsuojelulain nojalla suojellut luonnonsuojelualueet vapautettiin vuodesta 2021 alkaen kiinteistöverosta. Yksinoikeudella toimeenpantaviin arpajaisiin sovellettavaa verokantaa alennettiin 12 prosentista 5,5 prosenttiin tilapäisesti vuodelle 2021.

Elinkeinotulon verotuksessa toteutettiin lainsäädäntöhanke, jolla mahdollistettiin ulkomaisten tytäryhtiöiden lopullisten tappioiden vähentäminen suomalaisen emoyhtiön verotuksessa. Euroopan talousalueella sijaitsevan tytäryhtiön lopullisen tappion konservivähennyksestä annetun lain säännöksillä Suomen verolainsäädäntö saatettiin tältä osin vastaamaan EU-oikeutta.

Hallituksen budjettiriihessä tehtyyn päätökseen perustuen korotettiin irtaimen käyttöomaisuuden pienpoistojen enimmäismääriä ja säädettiin verotuksen tutkimusyhteistyövähennyksestä. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä verovuosina 2021–2025 annetun lain mukaan yritykset voivat tehdä verotuksessa ylimääräisen 50 prosentin suuruisen vähennyksen korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa tekemänsä yhteistyön menojen perusteella.

EU:n käytäntösääntöryhmässä jatkettiin yhteistyöhaluttomia lainkäyttöalueita koskevan EU:n luettelon työstämistä.

Osana hallituksen koronaviruspandemian vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin ajautuneiden yritysten tilannetta helpottavia toimia maksujärjestelyn tai maksunlykkäyksen kohteena olevalle verolle laskettavaa viivästyskorkoa tai viivekorkoa alennettiin väliaikaisesti ja huojennettu maksujärjestely laajennettiin koskemaan alkuvuonna 2020 erääntyneitä, jo suoritettuja arvonlisäveroja. Komissio antoi väliaikaisesti voimassaolevan päätöksen koronaviruksen tartunnan estämisessä, testaamisessa ja hoitamisessa käytettävien tavaroiden tuonnille myönnettävästä vapautuksesta tuontitulleista ja arvonlisäverosta siltä osin, kuin kyse on valtiollisten toimijoiden tai hyväksytyjen organisaatioiden toimesta tai puolesta tapahtuvasta tuonnista. Näiden tavaroiden kotimaiset myynnit ja muista jäsenvaltioista tapahtuvat hankinnat saatettiin kilpailuneutraalisuussyistä arvonlisäverolain muutoksella vastaavassa laajuudessa väliaikaisesti nollaverokannan alaisiksi.

EU:lta saatiin poikkeuslupa arvonlisäverovelvollisuuden liikevaihtoon perustuvan alarajan nostamiseksi 10 000 eurosta 15 000 euroon, ja eduskunta hyväksyi alarajan nostoa koskevan, vuoden 2021 alusta voimaantulleen lain. Hallituksen esitysluonnos rajat ylittävän etämyynnin arvonlisäverotusta koskevan direktiivin täytäntöönpanosta lähetettiin lausunnolle. Neuvoston työryhmässä hyväksyttiin kaikkia verolajeja koskevaa komission toimintakertomusta koskevat päätelmät sekä käsiteltiin muun muassa arvonlisäverokantoja koskevaa direktiiviehdotusta.

Kertomusvuonna uudistettiin valmisteverotuksen ja autoverotuksen menettelysäännökset osana Verohallinnon verotus- ja veronkantomenettelyjen laajaa yhdenmukaistamis- ja yksinkertaistamisprosessia. Autoverolaki uudistettiin samalla kokonaisuudessaan.

Hallitusohjelman mukaisesti alkoholiveroa korotettiin 50 miljoonalla eurolla vuoden 2021 alusta. Yritystukien leikkaamiseen liittyen parafiinisen dieselöljyn verotuen poistaminen aloitettiin vuoden 2021 alusta.

Energiaverotuksen uudistamista hallitusohjelmakirjausten perusteella valmisteltiin työryhmässä. Työn pohjalta tehdyt lainsäädäntömuutokset tulevat voimaan vaiheittain vuoden 2021 alusta. Vastaavasti liikenteen verouudistuksen valmistelua jatkettiin. Hankkeiden tavoitteena on tukea hallituksen ilmastopoliittisten tavoitteiden toteuttamista. Kaivosveron vaihtoehtoja ja vaikutuksia koskeva selvityshanke käynnistettiin. Kaatopaikoille toimitettavan jätteen veron korottamista ja veropohjan laajentamista samoin kuin jätteenpolton taloudellisia ohjauskeinoja selvitettiin. Lisäksi osallistuttiin useisiin muihin ilmastopoliittisiin tavoitteisiin liittyviin valtioneuvoston selvitys- ja tutkimushankkeisiin.

Raskaan liikenteen aikaperusteista veroa koskevan vinjettidirektiivin muutosehdotusten valmisteluun osallistuttiin.

Yhteisöjen kotipaikkasääntelyn osalta muun muassa tuloverolain 9 §:ää muutettiin siten, että kotimaiseksi yhteisöksi katsotaan Suomessa rekisteröity tai perustettu yhteisö. Lisäksi yleisesti verovelvollisena pidettäisiin ulkomaista yhteisöä, jos ulkomaisen yhteisön tosiasiallinen johtopaikka sijaitsee Suomessa. Uusi sääntely tuli sovellettavaksi 1.1.2021.

Lisäksi hyväksyttiin tietojenvaihtodirektiiviä (DAC7) koskevat muutokset, jotka kansallisesti edellyttävät tietojenvaihtoa ja hallinnollista yhteistyötä koskeviin nykyisiin säännöksiin muutoksia ja laajennuksia direktiivin soveltamisalan osalta siten, että sen piiriin kuuluu myös digitaalisten alustojen operaattoreiden ilmoittamia tietoja koskeva automaattinen tietojenvaihto. Uudet säännökset saatetaan pääsääntöisesti voimaan viimeistään 31.12.2022.

Lisäksi neuvoston työryhmässä käsiteltiin digitaalisen talouden verokysymyksiä erityisesti OECD:ssä vireillä olevaan valmisteluun liittyen. Hyväksyttiin neuvoston päätelmät oikeudenmukaisesta ja tehokkaasta verotuksesta elpymisen aikoina, digitalisaatioon liittyvistä verohaasteista ja veroalan hyvästä hallintotavasta EU:ssa ja sen ulkopuolella.

Osallistuttiin aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön OECD:ssä muun muassa digitaalisen talouden tuloverokysymyksiä koskevan valmistelutyön osalta.

2.2 Valtion työmarkkinatoiminta

Valtiovarainministeriö ja valtion pääsopijajärjestöt allekirjoittivat 8.4.2020 valtion virka- ja työehtosopimuksen sopimuskaudelle 1.4.2020–28.2.2022. Sopimusratkaisun kustannusvaikutus on työmarkkinoiden niin sanotun yleisen linjan mukainen. Virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti vuonna 2020 palkkoja tarkistettiin 1.8.2020 lukien yleiskorotuksella 1,10 prosenttia. Vuonna 2021 palkkoja tarkistetaan 1.5.2021 lukien 1,00 prosentin virastoerällä ja 1.6.2021 lukien yleiskorotuksella 0,97 prosenttia, kuitenkin vähintään 20,37 euroa kuukaudelta. Sopimusratkaisussa sovittiin myös kilpailukyky sopimukseen perustuneiden valtionhallinnon työajan pidentämistratkaisujen purkamisesta 1.10.2020 alkaen. Työajan pidennyksen poistumista korvaavat järjestelyt ovat virastotyönantajien käytettävissä vuoden 2021 alusta.

Vuodelle 2020 sovittujen korotusten ja muutosten johdosta virastojen toimintameno- määrärahoja lisättiin vuoden 2020 seitsemännessä lisätalousarviossa yhteensä noin 16 miljoonalla eurolla. Vuoden 2021 talousarviossa lisäykset ovat yhteensä noin 129 miljoonaa euroa, johon sisältyvät vuoden 2020 seitsemännessä lisätalousarviossa toteutetut lisäykset.

2.3 Johtamisen ja tuottavuuden parantaminen

Valtiovarainministeriö kehitti julkista johtamista asettamalla julkisen johtamisen yhteistyöryhmän ja johtamista yhteiseksi hyväksi -hankkeen. Yhteistyöryhmän keskeisenä tavoitteena on edistää luottamukseen perustuvaa vuoropuhelua ja yhteistyötä johtamisen kehittämisessä koko julkisessa hallinnossa, erityisesti valtion ja kuntien kesken. Johtamisen kehittämishankkeen tehtävänä on kehittää valtionhallinnon johtamisjärjestelmää, johdon palvelussuhdejärjestelmää ja valmennuksen kokonaisuutta. Hanke käynnistyi loppuvuodesta 2020 haastatteluilla, joissa selvitettiin jäsenten näkemyksiä julkisen johtamisen vahvuuksista ja kehittämiskohteista.

Valtiovarainministeriö vahvisti edelleen Valtionhallinnon johdon tukea, jonka tehtävänä on uusien johtamismallien valmistelu, johdon valinnan kehittäminen, palvelussuhteiden hallinta sekä johtajien ura- ja kehityspolkujen edistäminen. Käytännön toimia olivat muun muassa Julkisen johtamisen päivä 2020, viestintä avautuvista ylimmän johdon tehtävistä, johtamissopimusten uudistaminen sekä johdon verkostoitumisen tuki johdon tilaisuuksien ja vertaisvalmennuksen muodossa. Tilaisuudet järjestettiin pääosin etäyhteyksin.

Valtion henkilöstöjohtamisen uudistusohjelmassa toteutettiin erilaisia työntekijäkokemuksen parantamiseen tähtääviä kokeiluja ja kehittämistoimia, joiden tuloksena on syntynyt mm. valtion yhteinen ohjeistus rekrytointiviestinnän parantamiseksi sekä sosiaalisessa

mediassa esiintyvää vihapuhetta koskeva tukimalli. Ohjelmassa on edistetty yhteisten HR-tulostavoitteiden (liikkuvuuden edistäminen, osaamisen kehittäminen, valtion työnantajakuvan uudistaminen) toimeenpanoa ja työnantajakuvaa sekä aloitettu työ monimuotoisuuden edistämiseksi valtionhallinnossa. Monipaikkaisen työn edistämisen projekti keskittyi erityisesti poikkeusajan oppien hyödyntämiseen työn tekemisessä.

Tietojohdamisen alueella keskeiset palveluntuottajat ovat Valtiokonttori ja Palkeet. Syksyllä 2020 voimaan tulleen uuden lainsäädännön myötä Valtiokonttori tuottaa analysointi- ja raportointipalveluja valtioneuvostolle, ja se saa tehtävän hoitamisen edellyttämät välttämättömät tiedot maksutta ja salassapitosäännösten estämättä. Palkeet tuottaa talous- ja henkilöstöhallintoa koskevia analysointi- ja raportointipalveluja virastoasiakkaille ja osallistuu valtion tiedolla johtamisen kehittämiseen osana yhteisten palveluntuottajien yhteistyötä. Uusi lainsäädäntö on mahdollistanut tietojen integroinnin käynnistämisen osaksi analysointi- ja raportointipalvelua. Toimintavuoden aikana on onnistuneesti kokeiltu myös palvelun skaalaamista hallinnon uusien asiakkaiden käyttöön.

Vuosina 2018–2019 eri hallinnonaloilla toteutettujen tuottavuus- ja digitalisaatiopotentiaaliallyysien kokonaisuudesta julkaistiin yhteenveto, ja siitä viestittiin eri kanavissa vuoden 2020 alussa. Yksittäisiä, pienempiä analyyseja toteutettiin vielä vuoden 2020 aikana.

Valtion palveluverkkoselvitystä valmisteltiin osana julkisen hallinnon strategiatyötä. Valmistuneessa selvityksessä tuotiin esiin mm. yhteiskunnallisia muutostekijöitä, jotka vaikuttavat erityisesti palveluverkon laajuuteen 2020-luvulla. Selvitykseen sisältyi myös palveluverkon tavoitetila 2030 -kuvaus. Selvityksen ja julkisen hallinnon strategialinjausten pohjalta tullaan vuonna 2021 asettamaan valtion palvelu- ja toimitilaverkon uudistamishanke.

Virastojen prosessien yksinkertaistamista ja automatisointia tuettiin erityisrahoitushaulla. Rahoitusta osoitettiin yhteensä 5,61 miljoonaa euroa 23:lle tuottavuutta nostavalle ja uusia teknologioita, kuten tekoälyä, ohjelmistorobotiikkaa ja data-analytiikkaa hyödyntävälle hankkeelle. 43 hanketta haki rahoitusta, mutta tiukat tuottavuuskriteerit, kolmen vuoden takaisinmaksuaika investoinnin käynnistämisestä ja kaksinkertaiset hyödyt investointiin verrattuna kuudessa vuodessa, karsivat vaikuttavuudeltaan hyviäkin hankkeita.

2.4 Valtionhallinnon konsernipalveluiden kehittäminen

Valtiovarainministeriön hallinnonalalla toimivien valtion konsernipalveluiden tuottajien (HAUS, Hansel, Digi- ja väestötietovirasto, Palkeet, Senaatti-konserni, Valtiokonttori ja Valtori) tavoitteena on toimia saumattomasti yhdessä, varmistaa helppo ja häiriötön arki asiakkaille sekä edistää vastuullisesti valtion kokonaisuutta. Vuoden 2020 aikana jatkettiin säännöllisiä konsernipalvelujen johdon ja valtiovarainministeriön yhteistapaamisia.

Digi- ja väestötietovirasto tuli aktiivisesti mukaan yhteistyöhön. Valtion yhteisistä palveluista toteutettiin koulutus eOppivaan.

Vuoden 2020 aikana valmisteltiin laajapohjaisessa työryhmässä luonnos valtion uudeksi kiinteistöstrategiaksi 2030, joka tullaan antamaan valtioneuvoston periaatepäätöksenä alkuvuodesta 2021. Sen tavoite on vahvistaa voimassaolevan kiinteistöstrategian tavoin valtion kiinteistövarallisuuden omistajaohjauksen yhdenmukaisuutta ja valtion omistajapolitiikkaa. Strategian linjaamat periaatteet valtion kokonaisedun huomioimisesta ja strategisen omaisuuden määrittelystä sekä omistajahallinnon järjestämisestä ja omaisuuden luovuttamisesta ovat osoittautuneet kestäviksi ja ohjanneet toimintaa. Asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset tekevät strategian päivittämisestä tarpeellisen. Valtion toimitilastrategian uudistaminen toteutetaan kesäkuuhun 2021 mennessä. Toimitilastrategia tullaan antamaan myös valtioneuvoston periaatepäätöksenä.

Valtiovarainministeriö asetti marraskuussa työryhmän valmistelemaan ehdotuksen valtion uudeksi matkustusstrategiaksi. Matkustusstrategian valmistelussa otetaan huomioon muuttunut toimintaympäristö ja siihen liittyvät uudet tavoitteet, joista erityisesti painotetaan ympäristövastuullisuutta. Matkustusstrategia-työryhmän työskentelyn pohjana on valtion matkustusstrategia vuodelta 2008 ja valtion matkustusta ja matkahallinnon organisoitua selvittäneen työryhmän raportti vuodelta 2019. Uusi matkustusstrategia valmistuu maaliskuussa 2021.

Valtion henkilöstöhallinnon toimintojen kehittäminen jatkui virastoissa ja Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksessa. Tavoitteena on, että henkilöstöhallinnon palvelut pystytään tuottamaan keskimäärin pienemmällä henkilöstöpanoksella ja virastoissa toiminnan painopiste siirtyy palvelussuhteiden hallinnoimisesta strategisempaan, organisaation tuloksellisen toiminnan tukemiseen ja varmistamiseen. Palkeet-palvelukeskus tukee kehittämistä laskemalla vuosittain virastoille henkilöstöhallinnon työajan kohden- ja suoritetiedoista erilaisia toimintaa kuvaavia tunnuslukuja, jotka julkaistaan Palkeiden verkkopalvelussa. Valtiovarainministeriö seuraa valtion henkilöstöhallinnolle yhdessä ja kirjanpitoyksiköille erikseen asettamiensa säästötavoitteiden toteutumista HR-panossuhdeluvun avulla. Vuonna 2020 julkaistujen tietojen mukaan kehittäminen eteni hyvin. Vuosina 2017-2019 HR-panossuhdeluku parantui noin kahdella kolmasosalla kirjanpitoyksiköistä ja 80 prosenttia kirjanpitoyksiköstä ylsi vähintään valtionhallinnon yhteisen tavoitteen tasolle.

Valtionhallinnon yhteinen oppimisalusta eOppiva.fi-palveluun on rekisteröitynyt vuoden 2020 loppuun mennessä lähes 50 000 virkamiestä. Tämän lisäksi palvelussa olevia kaikille avoimia oppisisältöjä opiskeltiin viime vuonna lähes 10 000 kertaa. eOppivassa koulutus aloitettiin viime vuonna noin 80 000 kertaa ja lähes 70 prosenttisesti koulutus myös tehtiin

loppuun saakka. Tämä suhde on huipputasoa verrattuna yleiseen verkko-opetuksen suoritusprosenttiin. Vuoden 2020 poikkeustilanne kasvatti opiskelijamääriä. Uusia eOppiva-tiimin avulla tehtyjä oppisisältöjä julkaistiin viime vuonna lähes 30 kpl, vaikka poikkeusaika hidasti myös sisältöjen tuotantoa. Oppisisältöjen hyödyllisyyttä varmistetaan mm. hallinnon tiiviillä yhteistyöllä sisältöjen tuotantoprosessissa. Seurannassa on panostettu erityisesti vaikuttavuuden varmistamiseen.

Työ 2.0 Lab -kokeilu pääsi vuoden 2020 lopulla hyvin käyntiin tavoitteenaan edistää hallinnon alarajat ylittävää, ilmiölähtöistä ja kokeilevaa asioiden valmistelua ja sitä kautta entistä parempien ideoiden, ratkaisujen ja päätösten syntymistä. Kokeilun yksi keskeinen tavoite on luoda fyysisiä, virtuaalisia, sosiaalisia ja mentaaleja rakenteita yhteiselle työlle, ja näin tarjota alustaa myös systeemitason muutoksille. Yliopistonkatu 5:ssä sijaitseva fyysinen tila sisältää sekä yhteiskehittämiseen tarkoitettuja eri kokoisia tiloja, että yksittäin varattavia työskentelypisteitä. Isoon projektitilaan oli tehty 26.5.2020 asti ulottuvia varauksia yhteensä 476. Yhteiskehittämisen projektitilassa oli toteutuneita varauksia ajanjaksolla 7.1. – 16.3.2020 (jolloin koronapandemian johdosta tila suljettiin) 54. Virka-aikana iso projektitila oli yli 30 valtionhallinnon organisaation käytössä keskimäärin 4.3 h työpäivässä. Työ 2.0 sovelluksen oli 26.5.2020 mennessä ladannut n. 1000 valtionhallinnon virkamiestä tai kokeilun yhteistyökumppania. Fyysisen tilan sulkeuduttua koronapandemian vuoksi maaliskuussa 2020 toistaiseksi, on Työ 2.0 Lab keskittynyt erityisesti digitaalisen yhteiskehittämisen edellytysten luomiseen, virtuaalityöskentelyyn liittyvän osaamisen kasvattamiseen sekä em. liittyviin kokeiluihin.

2.5 Rahoitusmarkkinoiden kehittäminen

Koronakriisin hoito väritti ministeriön toimintaa myös rahoitusmarkkinoiden osalta vuonna 2020. Maaliskuussa ministeriön valmiusryhmän puitteissa perustettiin rahoitusmarkkinaryhmä, joka valmisteli rahoitusmarkkinoiden toimintaan vaikuttavia politiikkatoimenpiteitä koronakriisissä. Keskeisiin toimenpiteisiin kuuluivat mm. tiivistetty markkina-seuranta ylimmän johdon tarpeisiin, valtion maksuvalmiusaseman turvaaminen valtion kassaa kasvattamalla, yritysrahoituksen turvaaminen eri politiikkatoimenpitein sekä tiedonvaihdon tiivistäminen yhtäältä Valtionkonttorin rahoitustoimialan ja toisaalta myös Suomen Pankin, Finanssivalvonnan sekä Rahoitusvakausviraston kanssa.

Makrovakauseräpolitiikassa pankkien harkinnanvaraisia vakavaraisuus- ja maksuvalmiusvaatimuksia kevennettiin, mikä edesauttoi pankkien luotonantokyvyn ylläpitämistä pandemian aiheuttamassa shokissa. Rahoitusmarkkinasääntelyn osalta EU:n puitteissa laadittiin nopeasti vaikuttavia säädösmuutoksia mm. luottolaitoslainsäädäntöön, tilinpäätössääntelyyn, sijoituspalvelulainsäädäntöön ja arvopaperimarkkinalainsäädäntöön, joilla pyrittiin

tukemaan pankkien ja muiden markkinatoimijoiden kykyä rahoittaa kotitalouksia ja yrityksiä kriisin ylitse.

Vuoden aikana valtioneuvosto myönsi useita takausjärjestelyitä yritysten ja muiden toimijoiden maksuvalmiuden turvaamiseksi. Keväällä valtioneuvosto myönsi 540 miljoonan euron valtiontakauksen Finnairin TyEL-lainan vakuudeksi. Lisäksi huoltovarmuuskriittisten varustamoiden takausohjelmasta myönnettiin yhteensä noin 140 miljoonan euron takaukset Eckerö-konsernin, Viking Linen ja Tallink Siljan varainhankinnan vakuudeksi. Takauksen myötä turvattiin huoltovarmuuskriittisen lento- ja merirahtiliikenteen ylläpitoa myös poikkeusaikana.

Lisäksi valtioneuvosto myönsi kesällä 880 miljoonan euron takauksen Työllisyysrahaston varainhankinnan vakuudeksi ja loppuvuodesta uusi aikaisemman valtiontakuun Suomen Pankille sen myöntämän IMF-rahoituksen vakuudeksi. Vuoden neljännessä lisätalousarviossa eduskunta myös valtuutti valtioneuvoston perustamaan 2 miljardin euron lainajärjestelyn Talletussuojarahaston korvauskapasiteetin turvaamiseksi siinä epätodennäköisessä tilanteessa, jossa etukäteen rahastoidut varat eivät riittäisi tallettajien saamisten korvaamiseen jonkun talletuspankin selvitystilassa.

Akuuttien kriisinhoitotoimenpiteiden ohella normaali lainsäädäntötyö jatkui tiiviinä läpi vuoden. Valtiovarainministeriö mm. laati rahoitusmarkkinoiden sääntelyn osalta 3 hallituksen esitystä, 6 U-kirjelmää ja 8 E-kirjettä eduskunnan käsiteltäväksi. Hallituksen esityksillä täytäntöönpantiin luottolaitos- sekä elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivien muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön, tarkistettiin pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annettua lakia sekä Finanssivalvonnasta annettua lakia. Lisäksi valmistelussa oli myös hallituksen esitys laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta, minkä antaminen kuitenkin siirtyi vuoden 2021 alkuun. U-kirjelmillä haettiin eduskunnan neuvottelumandaattia mm. EU:n puitteissa säädösmuutosneuvotteluille korona-pandemiaan vastaamiseksi, virtuaalivarojen markkinoiden kehittämiseksi sekä rahoitusmarkkinoiden digitaalisen häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi.

Marraskuussa 2020 valtiovarainministeriö julkaisi vuosittaisen katsauksen valtion taloudellisiin vastuisiin ja riskeihin. Valtion vastuiden kasvun hillitseminen on osoittautunut viime vuosina vaikeaksi verrattain suotuisasta talouskehityksestä huolimatta. Koronakriisin jälkeisinä vuosina vastuiden kasvun taittaminen on luonnollisesti vieläkin haastavampaa. Tuleviin kriiseihin varautumiseksi valtion riskinkantokyvyn parantaminen on kuitenkin edelleen tärkeää

2.6 EU:n talousarvio ja rahoituskehys vuosille 2021–2027

COVID-19-pandemia vaikutti vuonna 2020 monin eri tavoin EU:n talousarvioon ja rahoituskehukseen liittyviin asioihin.

Lisäksi vuonna 2020 erityistä oli se, että EU:ssa saatiin päätökseen jo vuonna 2018 alkaneet ja Suomen puheenjohtajuuskaudellakin käydyt neuvottelut EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä vuosille 2021–2027 (MFF). Monivuotisesta rahoituskehyksestä neuvoteltiin sopua 20.2.2020 Eurooppa-neuvostossa, mutta jäsenvaltiot eivät vielä tuolloin saavuttaneet yhteisymmärrystä tästä laajasta kokonaisuudesta.

Eurooppa-neuvosto saavutti sovun EU:n tulevasta monivuotisesta rahoituskehyksestä sekä uudesta elpymisvälineestä 17.–21.7.2020 pidetyssä ylimääräisessä kokouksessaan. Sovun pohjana oli komission toukokuussa antama muutettu rahoituskehusehdotus, ml muutettu ehdotus Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä, jossa oli mukana myös ehdotukset unionin elpymisvälineen rahoittamiseksi poikkeuksellisin ja väliaikaisina lisämäärärahoina COVID-19-kriisin seurauksiin vastaamiseksi. Rahoituskehyspaketti viimeisteltiin neuvoston ja Euroopan parlamentin välisissä neuvotteluissa marraskuussa ja hyväksyttiin lopullisesti joulukuussa.

Rahoituskehysasetuksessa asetettiin monivuotisen rahoituskehysten kokonaistasoksi koko kaudelle sitoumuksina yhteensä 1 074,3 mrd euroa. Edellä mainittu rahoitus jakautuu seitsemään otsakkeeseen, jotka kattavat lähes 40 EU:n eri politiikkaohjelman rahoituksen. Kaikkiaan rahoitusta suunnataan entistä enemmän uusiin ja vahvistettuihin prioriteetteihin EU:n eri politiikanaloilla, mukaan lukien vihreä ja digitaalinen siirtymä. Myös alue- ja rakennepolitiikka sekä yhteinen maatalouspolitiikka saavat jatkossakin merkittävään rahoitusta. Rahoituskehukseen on nyt sisällytetty myös Euroopan kehitysrahasto. Asetuksessa on myös säännökset muun muassa rahoituskehukseen tehtävistä mukautuksista, mukaan luettuna ohjelmakohtainen mukautus (11 000 milj. euron lisärahoitus), sekä tietyillä edellytyksillä käyttöön otettavista erityisrahoitusvälineistä (noin 21 100 milj. euron lisärahoitus). Edellä olevat summat ovat vuoden 2018 hintoina.

Omien varojen päätöksessä on tavanomaiset säännökset unionin talousarvion rahoittamisen perusteista. Sen lisäksi omien varojen päätökseen on otettu säännökset poikkeuksellisista ja väliaikaisista lisämäärärahoista COVID-19-kriisin seurauksiin puuttumiseksi. Nämä säännökset sisältävät elpymisvälineen rahoitukseen liittyvän 750 mrd euron lainanottovaltuuden (vuoden 2018 hintoina).

Omien varojen päätös luo uuden oman varan ts. kierrättämättömään muovipakkausjätteen perustuvan kansallisen maksuosuuden sekä yksinkertaistaa arvonlisäveroperusteista omaa varaa. Joillekin jäsenvaltioille annettavat maksualennukset jatkuvat uudella

kaudella: maksualennusjärjestelmä kuitenkin yksinkertaistuu ja alennusten kokonaismäärä pienenee huomattavasti edellisestä kaudesta.

Valtiovarainministeriö vastasi keskeisesti MFF-neuvotteluja varten tarvittavien meno- ja tulopuolen laskelmien tuottamisesta kokonaiskuvan saamiseksi sekä koordinoi keskeisten sektoriministeriöiden välistä MFF-laskentaryhmän työtä. Lisäksi tehtiin tiivistä yhteistyötä valtioneuvoston kanslian EU-sihteeristön kanssa monissa rahoituskehyksiin ja omiin varoihin liittyvissä erityiskysymyksissä. Syksyllä 2020 aloitettiin ministeriössä valmistella omien varojen päätöksen hyväksymisestä annettavaa hallituksen esitystä.

Toinen tärkeä kokonaisuus on EU:n vuosibudjetti ja lisäbudjetit. Euroopan komissio hyväksyi 24.6.2020 Euroopan unionin talousarvioesityksen vuodelle 2021. Vuoden 2021 talousarviosta neuvoteltiin ensin jäsenmaiden kesken neuvostossa kesällä ja sitten toimielinten välillä syksyllä 2020. Suomi teki yhteistyötä erityisesti ns. samanmielisten maiden kanssa. Neuvosto ja parlamentti saavuttivat 4.12.2020 sovun vuoden 2021 unionin talousarviosta, minkä jälkeen kumpikin toimielin vielä vahvisti osaltaan sovinnon joulukuussa. Näin uutta talousarviota voitiin alkaa soveltaa heti vuodenvaihteesta lähtien. Vuoden 2021 talousarvion sitoumusmäärärahat ovat yhteensä noin 164,2 miljardia euroa ja maksumäärärahat ovat yhteensä noin 166,1 miljardia euroa. Talousarvion painopisteitä ovat koronapandemian vaikutusten lievittäminen, kestävä elpyminen sekä vihreä ja digitaalinen siirtymä. Kyseessä on uuden monivuotisen rahoituskehysten ensimmäinen vuosibudjetti.

Vuonna 2020 komissio antoi myös kymmenen EU:n lisätalousarvioesitystä. Monet niistä liittyivät COVID-19 -pandemian torjuntaan liittyviin toimenpiteisiin

2.7 Talous- ja rahaliiton kehittäminen

Neuvottelut EU:n pankkiunionin ja pääomamarkkinaunionin syventämiseksi jatkuivat vuoden 2020 aikana. Marraskuussa valtioneuvosto toimitti eduskunnalle arvion euroopalaisen pankkisektorin riskien kehityksestä. Arvio muodosti perustan valtioneuvoston ja eduskunnan linjauksille pankkiunionin seuraavista askeleista. Marraskuun lopussa laajennettu euroryhmä päätti, että Euroopan vakausmekanismin yhteyteen perustettava yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteinen varautumisjärjestely otetaan käyttöön aikaistetusti jo vuoden 2022 alussa. Valtioneuvosto toimitti eduskunnalle selvityksen myös komission uudesta pääomamarkkinaunionin toimintasuunnitelmasta.

Talous- ja rahaliiton (EMU) syventämisestä käydyt keskustelut vuonna 2019 olivat keskittyneet pankkiunionin loppuunsaattamiseen, Euroopan vakausmekanismin (EVM) kehittämiseen sekä euroalueen talousarviovälineen pääpiirteisiin. Nämä keskustelut, samoin kuin helmikuussa käynnistyneet keskustelut talouspolitiikan koordinaatiokehikon arvioinnista,

keskeytyivät koronakriisin johdosta keväällä 2020, mutta jatkuivat eri tavoin myöhemmin vuonna 2020.

Neuvottelut EU:n pankkiunionin ja pääomamarkkinaunionin syventämiseksi jatkuivat vuoden 2020 aikana. Marraskuussa valtioneuvosto toimitti eduskunnalle arvion euroopalaisen pankkisektorin riskien kehityksestä. Arvio muodosti perustan valtioneuvoston ja eduskunnan linjauksille pankkiunionin seuraavista askeleista. Marraskuun lopussa laajennettu euroryhmä päätti, että Euroopan vakausmekanismin yhteyteen perustettava pankkien yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteinen varautumisjärjestely otetaan käyttöön aikaistetusti jo vuoden 2022 alussa. Valtioneuvosto toimitti eduskunnalle selvityksen myös komission uudesta pääomamarkkinaunionin toimintasuunnitelmasta.

Joulukuussa 2019 eurohuippukokouksen vahvistama euroryhmän periaatteellinen sopu EVM-sopimuksen uudistamisen kokonaisuudesta hyväksyttiin lopullisesti marraskuun 2020 lopulla. EVM-sopimukseen tehtävät muutokset sisältävät kaksi kokonaisuutta, pankkien kriisinratkaisurahaston varautumisjärjestelyn lisäämisen EVM:n tukivälineisiin ja EVM:n kriisinhallintatehtävien kehittämisen. EVM:n kehittämisen keskeiset muutokset koskevat velkakestävyuden arvioimisen käytäntöjä, velkajärjestelymenettelyiden kehittämistä, mahdollisuutta suorittaa euroalueen maiden makrotaloudellisen ja rahoitustilanteen valvontaa, ennalta varautuvan rahoitusavun ehtojen muutoksia sekä komission ja EVM:n välisen työnjaon muutoksia. Uudistetun sopimuksen on määrä tulla voimaan vuoden 2022 alusta.

Uudistusten ja investointien tukiohjelmaa (ml. euroalueen talousarvioväline, BICC) koskeva lainsäädäntöprosessi oli vielä kesken alkuvuonna 2020, minkä lisäksi alkuvuodesta euroryhmässä keskusteltiin talousarviovälineen rahoituksesta ja erityisesti sen täydentämisestä mahdollisen valtiosopimuksen avulla, jotta väline voidaan saattaa valmiiksi osana monivuotisista rahoituskehyksistä käytäviä neuvotteluja. Koronakriisin seurauksena nämä keskustelut keskeytyivät ja komissio ehdotti osana elpymisvälinettä, että uudistusten ja investointien tukiohjelma korvataan elpymis- ja palautumistukivälineellä (RRF).

Komissio julkaisi helmikuussa 2020 talouspolitiikan EU-koordinaatiota koskevien asetusten edellyttämän 5-vuotisarvion säännösten toiminnasta. Arvio kohdistui kehikkoon vuosina 2011 ja 2013 tehtyihin muutoksiin, jotka kulkevat nimellä 6-pack (2011 tehdyt muutokset) ja 2-pack (2013 tehdyt muutokset). Komissio käynnisti samalla laajat konsultaatiot talouspolitiikan koordinaation toiminnasta ja mahdollisesta kehittämisestä. Konsultaatiota oli tarkoitus käydä vuoden 2020 alkupuoliskolla, minkä jälkeen, vuoden 2020 loppuun mennessä, komissio olisi arvioinut mahdollisia muutosehdotuksia lainsäädäntöön. Koronakriisi keskeytti sekä keskustelut neuvoston piirissä että laajat konsultaatiot, eikä keskustelujen jatkamisen ajankohdasta ole toistaiseksi tietoa.

2.8 Kuntapolitiikka

Kuntien viime vuosien kehitystä ja kehitysnäkymiä tarkasteltiin laajasti helmikuussa 2020 julkaistussa ”Kunnat käännekohdassa? Kuntien tilannekuva 2020” -raportissa. Tämän lisäksi avattiin kuntien toimintaa, taloutta ja toimintaympäristöä koskevaa tietopohjaa tutkikuntia.fi -portaalissa. Tavoitteena on ollut muodostaa aiempaa kattavampi kokonaiskäsitys kuntien tilanteesta ja lähivuosien kehitysnäkymistä hallituksen päätöksenteon perustaksi sekä avata kuntien toimintaa, taloutta ja toimintaympäristöä koskevaa tietopohjaa julkisen keskustelun tueksi.

Vuoden 2020 lopulla käynnistettiin työn jatkoksi valmistelu kuntapolitiikkaa koskevien toimenpidevaihtoehtojen luomiseksi poliittista päätöksentekoa varten. Tavoitteena on edistää tietopohjaista kuntapolitiikkaa, joka turvaa myös tulevaisuudessa kunnille hyvät edellytykset järjestää palvelut, edistää asukkaidensa hyvinvointia ja varmistaa kuntatalouden kestävä pohja. Valmistelussa huomioidaan julkisen talouden, kunnallisen itsehallinnon ja kuntien järjestämien palvelujen väliset yhteydet ja reunaehdot sekä niiden muodostama kokonaisuus.

Kuntalain kehittämistarpeita on arvioitu jo vuonna 2020 kunnan toiminnan johtamisen, kunnan hallinnon ja talouden sekä kuntien yhteistoimintaa koskevan sääntelyn osalta. Hallituksen esitys kuntalain päivittämisestä näiltä osin annettiin eduskunnalle joulukuussa.

3 Vaikuttavuus

3.1 Toiminnan vaikuttavuus

3.1.1 Työllisyyden ja tuottavuuden kasvun vahvistaminen

Taloukasvuun vaikuttaa työllisyyden ja tuottavuuden kehitys. Valtiovarainministeriö on omalta osaltaan tuottanut analyysejä toimenpiteistä, joilla pyritään parantamaan työllisyyttä sekä tuottavuutta.

Vuotta 2020 on leimannut maailmanlaajuinen COVID-19-virus. Hallitus teki merkittäviä rajoitustoimenpiteitä, joiden tavoitteena oli alentaa taudin ilmaantuvuutta ja leviämistä Suomessa. Samalla toimenpiteellä saattoi kuitenkin olla myös kielteisiä taloudellisia vaikutuksia.

Suomen talous oli ajautumassa taantumaan jo ennen kuin pandemia, sen etenemiseen liittyvä epävarmuus ja leviämistä hillitsevät rajoitustoimet iskivät ulkomaankauppaan, yritysten toimintaan, työllisyyteen ja kotitalouksien kulutukseen. Valtiovarainministeriö tuotti korona-vaikutuksista laskelmia ja arvioita sekä omina erillisinä toimeksiantoina että osana vakiintunutta kokonaistaloudellista ennusteprosessia. Toimenpiteiden vaikutusarviointia on kehitetty tietoon pohjautuvan päätöksenteon tueksi.

Vuonna 2020 valmistui energiaverotuksen uudistamista selvittävän työryhmän raportti, jossa valmisteltiin energiaverotusta koskevien hallitusohjelmakirjausten toimeenpanoa osana kestävä kehityksen verouudistusta. Ministeriö osallistui harmaan talouden torjunnan strategian toimenpideohjelman valmisteluun. Lisäksi kertomusvuonna on edistetty useita tutkimushankkeita julkisen talouden tasapainon ja hyvän veropolitiikan edellytysten parantamiseksi.

3.1.2 Julkisen talouden kestävyys turvaaminen

Pääministeri Marinin hallitus asetti tavoitteeksi työllisyysasteen nostamisen 75 prosenttiin ja työllisten määrän vahvistuvan vähintään 60 000 henkilöllä vuoden 2023 loppuun mennessä. Lisäksi hallitus tavoittelee normaalin kansainvälisen talouden tilanteessa julkisen talouden tasapainoa vuonna 2023. Koronaepidemia muutti merkittävästi taloudellista ympäristöä ja vauhditti julkisen talouden velkaantumista. Muuttunut tilanne loi tarpeen täsmentää hallitusohjelman tavoitteita julkisen talouden pidemmän aikavälin

vakauttamisesta julkisen talouden kestävyystiekartassa. Valtiovarainministeriö tuki hallitusta nk. julkisen talouden kestävyystiekartan valmistelussa, jonka tavoitteena on velkasuhteen vakauttaminen 2020-luvulla. Valtiovarainministeriö osallistui talouskasvua vahvistavien toimenpiteiden valmisteluun ja talousennusteiden laadintaan.

Valtiovarainministeriössä laadittiin kesällä 2020 julkisen talouden kestävyyttä käsittelevä raportti. Raportissa tarkasteltiin julkisen talouden kestävyyttä eri näkökulmista lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Päivitetyin kestävyysvaje- ja arvion myötä raportissa nostettiin esiin, että julkinen talous ei ole kestävällä pohjalla pitkällä aikavälillä, ja että koronapandemian myötä voimakkaasti kasvanut julkinen velka kasvattaa julkiseen talouteen kohdistuvia riskejä.

3.1.2.1 EU-tason toimet koronaviruksen taloudellisten seurausten helpottamiseksi

EU- sekä euromaiden kesken tehdyt koordinoitavat toimet koronapandemian aiheuttaman talouskriisin seurausten lieventämiseksi olivat keskeisessä roolissa valtiovarainministeriön toiminnassa vuoden 2020 aikana.

Laajennetussa euroryhmässä sovittiin 7.–9.4.2020 kolmiosaisesta turvaverkosta EU-maiden valtioille, kansalaisille ja yrityksille, jonka koko on yhteensä 540 mrd euroa. Turvaverkkoon kuuluu:

- Euroopan vakausmekanismi (EVM) ennakkollisen rahoitustuen välineeseen perustuva, ehdoiltaan mukautettu pandemiakriisin rahoitustukiväline (PCS, 240 mrd euroa), josta euromaat voivat saada lainaa enintään 2 prosenttia BKT:sta COVID-19-pandemiaan liittyviin terveydenhuollon, tarjottavan hoidon ja ennaltaehkäisemisen suoriin ja epäsuoriin kustannuksiin
- SURE-tukiväline (eurooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäinen tukiväline, 100 mrd euroa), josta myönnetään taloudellista apua lainoina, joilla kompensoidaan työpaikkojen säilyttämisestä johtuvaa julkisten menojen äkillistä kasvua.
- Euroopan investointipankin yhteyteen luotu yleiseurooppalainen takuurahasto, joka voi myöntää enimmillään 200 mrd euron edestä lainoja yrityksille, erityisesti pk-yrityksille, kaikkialla EU:ssa.
- Eurooppa-neuvoston ylimääräisessä kokouksessa (17.–21.7.2020) päästiin poliittiseen sopuun monivuotisesta rahoituskehiksestä vuosille 2021–2027 sekä koronapandemiaan liittyvästä EU:n elpymispaketista, jonka tavoitteena on vauhdittaa jäsenmaiden talouksien uudelleen käynnistämistä ja Euroopan elpymistä koronaviruksen seurauksista. Kertaluonteisen elpymisvälineen koko on 750 mrd euroa euroa (vuoden 2018 hinnoin). Tästä 360 mrd euroa on lainaa ja 390 mrd euroa avustusmuotoista tukea.

Merkittävin osa EU:n elpymispakettia on elpymis- ja palautumistukiväline (RRF), joka sisältää 312,5 mrd euroa avustuksia ja 360 mrd euroa lainoja. Eurooppa-neuvosto ja Euroopan parlamentti pääsivät yhteisymmärrykseen tukivälineen pääpiirteistä joulukuussa 2020, ja ehdotus on toimitettu hyväksyttäväksi parlamentissa ja neuvostossa. RRF-tukivälineen tarkoitus on auttaa jäsenmaita käsittelemään COVID-19-pandemian taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia ottaen huomioon vihreä ja digitaalinen siirtymä sekä kestävyysnäkökulmat. Tavoitteisiin pääsemiseksi välineestä tuetaan jäsenvaltioiden rakenteellisia uudistuksia ja investointeja myöntämällä avustuksia ja lainoja niiden toteuttamiseen. Komission syysenusteen perusteella tehtyjen laskelmien mukaan Suomen elpymis- ja palautumistukivälineestä saama avustussumma on 1,9 mrd euroa. Saadaksesen tukea elpymis- ja palautumistukivälineestä jäsenmaiden on laadittava kansallinen elpymis- ja palautumissuunnitelma ja toimitettava ne komissiolle huhtikuun 2021 loppuun mennessä. Suomen suunnitelman laadinta aloitettiin syksyllä 2020.

3.1.2.2 Valtiontalous

Valtiovarainministeriön työ hallituksen talous- ja finanssipolitiikan tukemisessa liittyi vuonna 2020 erityisesti koronaviruksen hoitamiseen. Ministeriö valmisteli yhdessä valtioneuvoston kanslian kanssa koronavaikutusten skenaarioita. Laskelmia varten kehitettiin malleja, joilla voidaan arvioida sairaanhoidon tarpeen lisääntymisen sekä koronan leviämisen estämiseksi tehtyjen rajoitusten taloudellisia vaikutuksia. Vuoden aikana laadittiin poikkeuksellinen määrä laajuudeltaan vaihtelevia hallituksen lisätalousarvioesityksiä. Työtä kohdistui muun muassa välittömän koronatilanteen hoidon sekä talouden elvyttämiseksi suunnattujen toimenpiteiden suunnitteluun ja taustoittamiseen sekä hallituksen budjettiesityksiin ja julkisen talouden suunnitelmaan liittyneiden erilaisten analyysien, yhteenvetojen ym. valmisteluun.

Syksyllä 2020 valtiovarainministeriö osallistui Suomen kestävän kasvun ohjelman valmisteluun. Kestävän kasvun ohjelma rahoitetaan EU:n elpymispaketin tuomalla rahoituksella ja ohjelmalla on tarkoitus edistää sekä nopeavaikutteista elpymistä että pitkän aikavälin talouden uudistumista. Kestävän kasvun ohjelmasta annettiin marraskuussa 2020 selvitys eduskunnalle, minkä jälkeen aloitettiin EU:lle toimitettavaan kansalliseen elpymis- ja palautumissuunnitelman laadintaa.

Loppuvuonna 2019 asetetussa Valtion kehys- ja talousarviosuunnittelun menettelyiden kehittämis- ja digitalisointihankkeessa (Buketti 2020) keskityttiin vuonna 2020 hankkeen ensimmäisen vaiheen eli tarvemäärityksen tehtäviin. Tehtävänä oli kehys- ja taloussuunnittelun laadinnan periaatteiden ja menettelyiden, lopputuotosten, prosessien sekä kehys- ja budjetointitietojärjestelmän muutostarpeiden riittävä kartoittaminen, arviointi ja tarvekuvaus. Työtä tehtiin hankkeessa asetetun työryhmän puitteissa, alatyöryhmiin jakautuen. Työryhmätyöhön osallistui asiantuntijoita valtiovarainministeriön lisäksi muista

ministeriöistä sekä virastoista ja eduskunnasta. Tarvemääritysvaiheen tehtävät jatkuvat alkuvuonna 2021 edeten kevään aikana hankkeen seuraavaan vaiheeseen, tietojärjestelmäkokonaisuuden kilpailutukseen.

Myös ilmiöpohjaiseen budjetointiin on edelleen panostettu. Kestävä kehitys huomioitiin jo vakiintuneeseen tapaan sekä julkisen talouden suunnitelmassa, että vuoden 2021 talousarvioesityksessä. Lisäksi sukupuolitietoisen budjetoinnin kehittämiseksi vuoden 2021 talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä keskityttiin parantamaan hallinnonalojen pääluokkaperusteluihin sisältyviä tekstejä, tarkennettiin laadintamääräyksen ohjeistusta sekä tarjottiin koulutusta tasa-arvoasioista

3.1.2.3 Kuntatalous

Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvotietojen mukaan kuntatalouden (kunnat ja kuntayhtymät) vuoden 2020 toimintakate heikkeni 3,1 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Kuntatalouden lainakanta kasvoi edelleen.

Tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien toimintakulut nousivat maltillisesti 1,7 prosentilla. Valtionosuudet kasvoivat peräti 2,3 mrd eurolla pääosin valtion kunnille myöntämien koronatukien johdosta. Verotulot kasvoivat vuotta 2019 paremmin. Tähän vaikutti osaltaan tulorekisterin käyttöönnotosta johtuneet ongelmat ja muutokset ennakonpidätystavassa vuonna 2019. Näistä seikoista johtuen arviolta noin 250 milj. euroa kunnallisveroja siirtyi tilittäväksi vuodelle 2020. Lisäksi kuntien jako-osuutta yhteisöveron tuotosta korotettiin kymmenen prosenttiyksiköllä. Tämä on valtiovarainministeriön arvion mukaan korottanut yhteisöveron tuottoa kunnille noin 450 milj. eurolla. Kokonaisuutena kuntien rahoituksen riittävyys parani selkeästi. Kuntien nettoinvestoinnit kasvoivat viime vuonna varsin voimakkaasti ja tämän johti kuntien lainakannan kasvuun.

Myös kuntayhtymien lainakanta kasvoi. Kuntayhtymien toimintamenot kasvoivat tilinpäätösarvotietojen mukaan 1,9 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna ja investoinnit pysyivät korkealla tasolla. Kuntayhtymien tilikauden tulos oli jo toista vuotta negatiivinen, tätä selittää pääosin sairaanhoitopiirien talous. Yhdellätoista sairaanhoitopiirillä neljästätoista tulos oli negatiivinen. Lainakantaan vaikuttaa erityisesti pitkään kiivaana jatkunut sairaalarakentaminen.

Vuoden 2020 aikana suoritettiin yksi erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyä. Lapinjärvi tuli arviointimenettelyyn taseeseen kertyneen alijäämän perusteella. Kunnalle laadittiin talouden tasapainottamissuunnitelma.

Kuntien ja kuntayhtymien taloustietojen automaattista raportointia koskeva lainsäädäntö valmistui ja tuli voimaan 1.1.2020. Kunnat ja kuntayhtymät toimittavat erikseen säädetyt

taloustietonsa suoraan taloushallinnon tietojärjestelmistään valtiokonttorin ylläpitämään valtakunnalliseen tietovarantoon yhdenmukaisessa ja vertailtavassa muodossa. Kunnat ja kuntayhtymät testasivat taloustietojen automaattista raportointia vuoden 2020 talousarviotiedoilla. Kuntien ja kuntayhtymien ovat valmistautuneet uuteen raportointimalliin vuoden 2020 aikana. Tiedot on toimitettava uudella mallilla vuoden 2021 alusta alkaen.

3.1.3 Rakenteiden ja toimintatapojen luominen asiakaslähtöisille ja tuloksellisille julkisille palveluille

3.1.3.1 Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistus

Pääministeri Marinin hallitus valmisteli sosiaali- ja terveystalouden rakennemuutoksen (sote-uudistus), jota koskeva esitys (HE 241/2020 vp) annettiin eduskunnalle joulukuussa 2020. Uudistus koski sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea, joiden järjestämiseen, tuottamiseen ja rahoitukseen hallitus esitti muutoksia.

Hallitus on esityksessään ehdottanut, että uudistusta koskeva lainsäädäntö tulisi voimaan 1.7.2021. Vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyisi uusille hyvinvointialueille 1.1.2023. Hyvinvointialueet olisivat uusia julkisoikeudellisia yhteisöjä, joilla olisi alueellaan itsehallinto. Uudet hyvinvointialueet olisivat Manner-Suomessa alueeltaan nykyisiä maakuntia vastaavia. Hyvinvointialueita olisi yhteensä 21. Uudellamaalla uudistuksessa toteutettaisiin erilliskäytäntö, jossa alueella toimisi 4 hyvinvointialuetta ja Helsingin kaupungille jäisi edelleen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu. Lisäksi Uudellamaalla erikoissairaanhoidon järjestämisestä vastaisi HUS-yhtymä.

Hyvinvointialueen ylin päättävä toimielin olisi suorilla vaaleilla valittu aluevaltuusto. Ensimmäiset aluevaalit toimitettaisiin alkuvuonna 2022. Hyvinvointialueiden toiminta perustuisi pääosin valtion rahoitukseen, joka olisi yleiskatteellista. Se jaettaisiin alueille asukkaiden laskennallisten sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien palvelutarvetta ja olosuhdetekijöitä kuvaavien tekijöiden perusteella. Osa hyvinvointialueiden rahoituksesta määräytyisi asukasmäärän mukaisesti sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kriteerin perusteella. Pelastustoimen rahoitukseen vaikuttaisi lisäksi riskikerroin.

Järjestämisvastuun siirron myötä sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen kustannukset siirrettäisiin kunnilta hyvinvointialueille. Rahoituksen siirto on tarkoitus toteuttaa vähentämällä kunnilta peruspalvelujen valtionosuuksia, kunnallisveroa, kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta sekä veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvausta. Kuntien verotulojen vähentämistä vastaavasti korotettaisiin valtion ansiotuloverotusta ja valtion osuutta yhteisöveron tuotosta. Kuntalaisten ansiotuloverotuksen

taso säilyisi käytännössä ennallaan. Nykyinen peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä uudistuisi, mutta sen perusrakenteeseen ja kriteereihin ei esitetä merkittäviä muutoksia

Sote-uudistuksen kokonaisuuden valmistelua valtioneuvostossa johti sosiaali- ja terveysministeriö. Valtiovarainministeriö johti uudistuksen rahoitusjärjestelmän ja henkilöstöä koskevan lainsäädännön valmistelua.

Uudistuksessa valtiovarainministeriön asiavastuulle kuuluivat myös parlamentaarisessa komiteassa vuonna 2020 tehty valmistelutyö maakuntien verotusoikeudesta sekä parlamentaarinen selvitys siitä, mitä muita tehtäviä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen lisäksi kunnilta, kuntayhtymiltä ja valtiolta voitaisiin siirtää maakunnille. Verotusoikeutta koskeva mietintö valmistuu vuoden 2021 helmikuussa. Maakuntien tehtäviä koskeva selvitys valmistui tammikuussa 2021. Siinä esitettiin ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirtämistä hyvinvointialueille.

3.1.3.2 Julkisen hallinnon digitalisaatiokehitys

Hallituksen tavoitteena on nostaa julkisen sektorin teknologia- ja digitalisaatiokyvykkyyttä sekä kehittää julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä. Helmikuussa 2020 käynnistynyt vaalikauden mittainen digitalisaation edistämisen ohjelman myötä julkisten palvelujen tulisi olla kansalaisten ja yritysten saatavilla digitaalisesti vuoteen 2023 mennessä. Ohjelmaa täydentää kansallinen tekoälyohjelma AuroraAI, jossa julkiset organisaatiot kytketään yhteen perustettavan Aurora-verkon avulla myös muiden sektorien palveluntuottajien kanssa. Verkon avulla kohdistetaan palvelutarjontaa entistä paremmin palvelua tarvitsevalle kansalaiselle tai yritykselle ja luodaan teknisiä edellytyksiä palvelujen ja alustojen keskinäiselle tiedonvaihdon ja yhteen toimivuudelle.

Virve-verkon uudistustyön tavoitteena on toteuttaa turvallisuusviranomaisille ja muille yhteiskunnan turvallisuuden ja huoltovarmuuden kannalta keskeisille toimijoille heidän tarpeisiinsa suunniteltu, keskitetty, luotettava, varmennettu ja turvallinen kansallinen mobiililaajakaistapalvelu (Virve 2.0), joka mahdollistaa myös kansainvälisen yhteistyön. Suomen Erillisverkot Oy on tehnyt sopimukset verkkopalveluiden tuottajien kanssa ja palvelun kehitystyö on käynnistynyt tavoitteena viranomaisten siirtyminen kokonaisuudessaan uuteen palveluun vuoden 2025 loppuun mennessä.

3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

3.2.1 Peruspalvelujen valtionosuudet

Valtionosuutta kunnille peruspalvelujen järjestämiseen maksettiin 10,9 miljardia euroa (momentit 28.90.30. ja 28.90.35.). Kunnan peruspalvelujen valtionosuudella ja verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasauksella pyritään turvaamaan kuntien mahdollisuudet pitää yllä riittävät peruspalvelut eri osissa maata ja tasapainottamaan kuntien lakisääteisiä tehtäviä ja niiden kokonaisrahoitusta alueittain ja kuntaryhmittäin. Valtionosuudet muodostavat kuntien käyttötuloista keskimäärin runsaan viidenneksen. Kunnittain osuus vaihtelee kuitenkin huomattavasti ollen enimmillään noin 60 prosenttia kunnan käyttötuloista.

Vuoden 2020 talousarviossa peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistettiin noin 7,1 mrd euroa. Koronakriisin helpottamiseksi hallitus päätti lisätä valtionosuuksia vuoden 2020 lisätalousarvioissa yhteensä 1 472 milj. euroa. Tästä asukasperusteisesti (euroa/asukas) kuntiin kohdennettiin yhteensä 309 milj. euroa, 13–15 vuotiaiden suhteessa kuntiin kohdennettiin 4,3 milj. euroa, alle 18-vuotiaiden suhteessa 112,3 milj. euroa, 65-vuotta täyttäneiden suhteessa 60 milj. euroa sekä kunnallisveron jako-osuuden suhteessa 637 milj. euroa. Tämän lisäksi 350 milj. euroa jaettiin sairaanhoitopiirien koronatestausmäärien sekä niiden jäsenkuntien asukasluvun suhteessa.

Peruspalvelujen valtionosuuden harkinnanvaraisen korotuksen maksamiseen osoitettiin vuoden 2020 talousarviossa 10 milj. euroa. Hallitus lisäsi vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa valtionosuuden harkinnanvaraisen korotukseen koronakriisin johdosta 50 milj. euroa, joten yhteensä harkinnanvaraiseen korotukseen kohdistettiin vuoden 2020 aikana 60 milj. euroa. Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään (momentti 28.90.32.) siirrettiin kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta 40 milj. euroa, mutta tästä summasta 30 milj. euroa päätettiin palauttaa peruspalvelujen valtionosuusmomentille vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa. Näin ollen kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään oli käytettävissä 10 milj. euroa. Vuoden 2020 digikannustinhaussa tukea myönnettiin 29 hankkeelle, yhteensä 9,694 milj. euroa.

4 Toiminnallinen tehokkuus

4.1 Toiminnan tuottavuus

Valtiovarainministeriön henkilötövuosien määrä nousi 8 prosenttia vuodesta 2019. Kokonaishenkilötövuodet olivat 401 (370 vuonna 2019).

Taulukko 1. Henkilötövuodet toimintayksiköittäin 2018–2020

	HTV yhteensä			Ydin-toiminnot		Ohjaus-toiminnot		Tuki-toiminnot		Palkalliset poissaolot	
	2020	2019	2018	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Yhteensä	400,8	370,0	355,3	207,0	190,4	65,6	61,8	59,0	46,4	70,0	70,6
Ministeriön johto	17,0	17,4	17,3	2,8	3,4	0,0	0,9	11,3	10,1	2,8	3,0
Kansantalousosasto	25,1	26,8	27,1	17,8	17,6	0,0	0,0	3,0	3,2	4,1	5,3
Budjettiosasto	46,8	49,7	45,7	37,1	38,6	0,0	0,0	1,8	1,5	8,2	9,5
Vero-osasto	47,9	46,0	48,1	16,1	14,2	22,5	21,7	0,9	0,9	8,4	9,1
Rahoitusmarkkina-osasto	33,6	29,9	24,2	10,4	11,1	15,4	12,8	1,4	1,6	6,5	4,5
Valtionhallinnon kehittämisosasto	53,0	47,7	49,7	39,0	33,8	1,3	2,1	3,5	2,2	10,1	9,5
Kunta- ja aluehallinto-osasto	39,0	38,9	39,4	29,0	26,7	1,1	0,7	2,7	2,9	6,1	7,7
Julk hall tieto- ja viestintätekni osasto	54,2	45,2	41,4	43,3	35,1	1,4	0,9	0,7	0,3	8,8	9,0
Kehittämis- ja hallintotoiminto	53,7	35,2	33,6	3,6	0,8	6,8	3,9	33,7	22,9	9,6	7,6
Valtiovarain controller-toiminto	10,6	11,6	11,5	0,0	0,0	8,8	9,0	0,0	0,7	1,8	1,9
EU-sihteeristö	8,3	9,0	6,9	0,9	0,9	5,8	6,5	0,0	0,0	1,6	1,6
Kansainväliset rahoitusasiat -yksikkö	11,8	12,7	12,1	6,9	8,1	2,5	2,5	0,0	0,1	2,0	1,9
prosenttiosuus kokonaishenkilötövuosista*				52,0	51,0	16,0	17,0	15,0	13,0	17,0	20,0

* Vuosi 2019 sisältää 0,9 kohdistamatonta henkilötövuotta.

Taulukko 2. Henkilötyövuodet toiminnoittain 2018–2020

	HTV 2020	HTV 2019	HTV 2018
Henkilötyövuodet yhteensä	400,8	370,0	355,3
Ydintoiminnot	207,0	190,4	180,1
Talous- ja finanssipolitiikka	56,3	57,4	50,6
Julkisen hallinnon tietopolitiikan, tiedonhallinnan ja sähköisen asioinnin yleiset perusteet*	44,5	35,0	33,2
Valtionhallinnon työnantaja-, henkilöstö- ja työmarkkinapolitiikka, henkilöstön oikeudellinen asema ja muut palvelussuhteen ehdot	20,7	18,0	17,8
Julkishallinnon yleinen kehittäminen sekä valtionhallinnon rakenteiden, ohjausjärjestelmien ja toiminnan kehittäminen	13,0	14,1	17,8
Valtiontalous, valtion talousarvio ja taloudenhoito, valtion varat ja varallisuus sekä maksupolitiikan ja maksujen yleiset perusteet	17,1	15,4	14,6
Veropolitiikka, verotus ja yleinen tullipolitiikka	17,4	14,7	13,1
Kuntajaotus, kunnallishallinto ja -talous sekä valtion ja kuntien suhde	23,3	21,5	18,9
Rahoitusmarkkinoiden toiminta	5,9	6,7	5,7
Kansainväliset rahoituslaitokset	3,2	3,4	3,4
Aluehallinnon, lukuun ottamatta maakunnan liittojen yhteistoiminta-alueita, ja valtion paikallishallinnon toimialuejaot ja niiden yhteensovittaminen	2,4	1,8	2,6
Aluehallintovirastojen yleishallinnollinen ohjaus, rekisterihallinto ja väestökirjanpito	2,4	1,4	0,9
Valtion lainanotto, valtionvelka sekä valtiontakaukset ja -takuut	0,0	0,0	0,3
Kunnallisen ja valtion eläkejärjestelmän valvonta ja rahoitus	0,0	0,0	0,0
Ydintoimintojen tietojärjestelmät	1,0	0,9	1,2
Ohjaustoiminnot	65,6	61,8	57,1
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	37,5	35,7	32,9
EU- ja kansainväliset asiat	11,9	11,9	10,2
Rakennerahastotarkastus	5,0	5,0	4,6
Valtiovarain controller	3,2	3,2	2,2
Pysyvät neuvottelukunnat	0,1	0,1	0,2
Muut ministeriön erityistehtävät (ei käytössä)	5,8	5,0	5,8
Ministeriön toimialan ohjaus-, toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta	2,1	1,0	1,3
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	2,1	1,0	1,3

	HTV 2020	HTV 2019	HTV 2018
Tukitoiminnot yhteensä	58,0	46,4	47,8
Yleishallinto ja johtaminen	29,8	25,3	25,9
Viestintä	8,6	7,9	8,4
Henkilöstöhallinto	6,9	5,5	5,5
Tietohallinto	8,6	2,5	3,1
Koulutus**	0,9	1,5	1,4
Suunnittelun, ohjauksen ja seurannan tuki	1,2	0,6	1,2
Kiinteistöhallinto	0,8	1,0	0,8
Tiedon hallinta	0,8	0,8	0,2
Taloushallinto	0,4	0,5	0,5
Matkustus	0,0	0,2	0,3
Sisäinen tarkastus ja riskien hallinta	0,0	0,6	0,0
Toimistopalvelut	0,0	0,0	0,0
Muut tukitoiminnot	0,0	0,0	0,6
Palkallinen poissaolo	69,9	70,6	70,3

* Valtionhallinnon tietohallinnon ohjaus, sähköisen asioinnin ja tietoturvallisuuden yleiset perusteet sekä valtion ja kuntien tietohallintoyhteistyö (29.2.2020 saakka).

** Vuosi 2019 sisältää 0,9 kohdistamatonta henkilötyövuotta.

4.2 Toiminnan taloudellisuus

Toiminnan taloudellisuutta tarkastellaan yksikkö- ja kululajikohtaisten menojen kautta.

Taulukko 3. Toimintamenot toimintayksiköittäin

Toimintamenot 2020 (1 000 e)	Henkilöstö- kulut	Tuotot ja muut kulut	Yhteensä 2020	Yhteensä 2019	Yhteensä 2018
Valtionhallinnon kehittämisosasto	4 069	1 389	5 457	5 064	4 915
Kehittämis- ja hallintotoiminto	3 296	1 633	4 929	4 024	3 262
Budjettiosasto	3 975	368	4 343	4 482	4 074
Vero-osasto	3 856	236	4 092	4 097	3 986
Julkisen hallinnon tieto- ja viestintä- tekninen osasto	3 114	45	3 159	3 357	2 578
Kunta- ja aluehallinto-osasto	2 939	-13	2 926	2 814	2 659
Rahoitusmarkkinaosasto	2 561	280	2 841	2 709	2 062
Kansantalouselosasto	1 968	161	2 129	2 249	2 012
Ministeriön johto	1 579	159	1 737	1 615	1 618
Kansainväliset rahoitusasiat -yksikkö	936	47	983	1 183	1 016
Valtiovarain controller -toiminto	837	-69	768	870	831
EU-sihteeristö	638	12	650	732	562
Tekninen yhteiset	-1		-1	4	
Valtiovarainministeriö yhteensä	29 766	4 247	34 013	33 200	29 575

Ministeriön kuluista 88 prosenttia oli henkilöstömenoja vuonna 2020. Osuus nousi aavistuksen edellisestä vuodesta matkustumenojen vähenemisen vuoksi. Kulurakenteeseen vaikuttaa merkittävästi se, että valtioneuvoston kanslian hallintoyksikkö vastaa ministeriöiden toimitila- ja turvallisuuspalveluista, tietotoimialan, käännöspalveluiden ja työterveyshuollon kustannuksista. Näihin hallintopalveluihin liittyvät menot ovat valtioneuvoston kanslian toimintamenoja (momentti 23.01.01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot).

Taulukko 4. Valtiovarainministeriön laskennallinen osuus valtioneuvoston hallintoyksikön palveluiden kustannuksista vuonna 2020, euroa

Valtioneuvoston kanslian palvelu	Euroa
Edustustilapalvelut	49 995
Henkilöstöpalvelut	229 132
Kuljetuspalvelut	440 016
Käännöspalvelut	918 944
Tiedonhallinta	559 724
Tietotekniikka ja tietojärjestelmät	2 721 845
Tietotuki- ja julkaisupalvelut	349 917
Toimitilat	4 072 884
Tilannekuva ja varautuminen	314 089
Virastopalvelut	397 587
VN yhteinen kehittäminen ja yhteensovittaminen	111 900
VN sisäisen viestinnän verkkopalvelun kehittäminen	23 935
Palvelut yhteensä	10 189 969

Toiminnoittain tarkasteltuna ministeriön toimintamenoja kohdistuu eniten talous- ja finanssipolitiikan toimintoon. Muita menoiltaan suuria toimintoja ovat valtionhallinnon tietohallinnon ohjaus, lainsäädännön valmistelu ja seuranta, vero- ja tullipolitiikka.

Taulukko 5. Toimintamenot toiminnoittain

Määräraha 28.01.01. toimintoryhmittäin 2018–2020 (1 000 e)	2020	2019	2018
YDINTOIMINNOT	18 654	18 108	15 716
Talous- ja finanssipolitiikka	5 606	5 815	4 811
Julkisen hallinnon tietopolitiikan, tiedonhallinnan ja sähköisen asioinnin yleiset perusteet	2 464	2 601	2 023
Julkishallinnon yleinen kehittäminen sekä valtionhallinnon rakenteiden, ohjausjärjestelmien ja toiminnan kehittäminen	2 387	2 337	2 272
Kuntajaotus, kunnallishallinto ja -talous sekä valtion ja kuntien suhde	1 715	1 650	1 440
Veropolitiikka, verotus ja yleinen tullipolitiikka	1 712	1 499	1 192
Valtiontalous, valtion talousarvio ja taloudenhoito, valtion varat ja varallisuus sekä maksupolitiikan ja maksujen yleiset perusteet	1 707	1 562	1 411

Määräraha 28.01.01. toimintoryhmittäin 2018–2020 (1 000 e)	2020	2019	2018
Valtionhallinnon työnantaja-, henkilöstö- ja työmarkkinapolitiikka, henkilöstön oikeudellinen asema ja muut palvelussuhteen ehdot	1 660	1 437	1 454
Rahoitusmarkkinoiden toiminta	585	603	431
Ydintoimintojen tietojärjestelmät	289	107	127
Aluehallintovirastojen yleishallinnollinen ohjaus	225	138	88
Kansainväliset rahoituslaitokset	207	272	279
Aluehallinnon, lukuun ottamatta maakunnan liittojen yhteistoiminta-alueita, ja valtion paikallishallinnon toimialuejaot ja niiden yhteensovittaminen	96	85	100
Kunnallisen ja valtion eläkejärjestelmän valvonta ja rahoitus	0	1	0
Valtion lainanotto, valtionvelka sekä valtiontakaukset ja -takuut		0	90
OHJAUSTOIMINNOT	5 243	5 290	4 776
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	2 871	3 086	2 717
EU- ja kansainväliset asiat	1 049	861	702
Muut ministeriökohtaiset eritystehtävät	599	686	608
Ministeriön toimialan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta	594	514	557
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	130	143	192
TUKITOIMINNOT	4 351	4 163	3 662
Yleishallinto ja johtaminen	1 611	1 323	1 338
Tietohallinto	1 038	929	335
Viestintä	709	674	610
Henkilöstöhallinto	635	595	579
Suunnittelun, ohjauksen ja seurannan tuki	70	36	70
Tiedon hallinta	65	60	14
Taloushallinto	64	126	129
Kiinteistöhallinto	59	69	57
Koulutus	45	83	185
Sisäinen tarkastus, riskienhallinta ja turvallisuus	23	69	73
Muut tukitoiminnot	18	182	240
Toimistopalvelut	9	6	12
Matkustus	4	11	20
PALKALLISET POISSAOLOT	5 739	5 534	5 226
EI KOHDENNETTU TOIMINTO	9	104	180
AVOIN TOIMINTO	0	-0	0
Valtiovarainministeriö yhteensä	33 997	33 200	29 561

Toiminnan tuotoista valtaosa on Sitralta saatuja korvauksia järjestetystä koulutusohjelmasta.

Valtiovarainministeriön matkustusmenot putosivat 86 prosenttia vuodesta 2019. Valtaosa vähennyksestä aiheutui virkamatkustamisen lähes täydellisestä pysähtymisestä maaliskuun puolivälistä alkaen kun sekä ulkomaan että kotimaan kokoukset joko peruttiin tai muutettiin videokokouksiksi. Lisäksi vertailuvuoden 2019 matkustusmenoja olivat kasvattaneet EU:n puheenjohtajuuskaudesta aiheutuneet lisääntyneet Brysselin kokousmatkat.

Taulukko 6. Valtiovarainministeriön matkustusmenot 2016–2020

Matkustusmenot, euroa	2020	2019	2018	2017	2016
Päivärahat	29 316	209 144	150 726	140 837	125 497
Kilometrikorvaukset	6 476	11 153	12 794	11 408	12 615
Matkustuspalvelut	252 905	1 813 382	1 317 961	1 257 098	1 169 778
Matkustusmenot yhteensä	288 697	2 033 679	1 481 481	1 409 343	1 307 889

Vuonna 2020 virkamatkoja oli yhteensä 446 (2 125 vuonna 2019), joista 58 prosenttia oli kotimaan matkoja. Ulkomaan virkamatkakohteista ylivoimaisesti tärkein oli Belgia, johon kohdistui 22 prosenttia kaikista ministeriön virkamatkoista vuonna 2020. Virkamatkoja kohdistui vuoden aikana 19 eri maahan. Virkamatkan keskimääräiset matkustusmenot olivat 647 euroa (957 euroa vuonna 2019). Keskimääräisen kustannuksen lasku johtui lähinnä EU-puheenjohtajuuskauden päättymisestä ja kotimaan matkojen osuuden noususta.

4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Muiden säädösten (Laki metallirahasta 216/1998) perusteella maksullista toimintaa on metallirahan lyöttäminen Suomessa. Valtiolla on yksinoikeus Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaisesti lyöttää Suomessa metallirahaa omaan lukuunsa. Metallirahat laskee liikkeeseen Suomen Pankki. Ministeriö luovuttaa rahat Suomen Pankille nimellisarvosta liikkeeseen laskemista varten. Metallirahojen lyöminen ja markkinointi tehdään Suomen Rahapaja Oy:ssä ministeriön tekemän tilauksen perusteella, jonka pohjana on ministeriölle tehty tarjous.

Taulukko 7. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma v. 2020

Maksullinen toiminta Metallirahamenot (Muut säädökset)	Vuosi 2020 toteutuma 1 000 €	Vuosi 2020 tavoite 1 000 €	Vuosi 2019 toteutuma 1 000 €	Vuosi 2018 toteutuma 1 000 €
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	3 533	3 100	13 401	8 493
Maksullisen toiminnan muut tuotot				1
Tuotot yhteensä	3 533	3 100	13 401	8 494
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	4 860		6 382	3 461
Henkilöstökustannukset	13		52	
Vuokrat			2	2
Palvelujen ostot	62		38	82
Muut erilliskustannukset	1			7 995
Erilliskustannukset yhteensä	4 936	4 100	6 474	11 540
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset				
Poistot				
Korot				
Muut yhteiskustannukset				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	0	0	0	0
Kokonaiskustannukset yhteensä	4 936	4 100	6 474	11 540
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-1 403	-1 000	6 927	-3 046
(tuotot – kustannukset)				
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	-1 403	-1 000	6 927	-3 046
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

Muiden säädösten (Laki metallirahasta 216/1998) perusteella maksullista toimintaa on metallirahan lyöttäminen Suomessa. Valtiolla on yksinoikeus Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaisesti lyöttää Suomessa metallirahaa omaan lukuunsa. Metallirahat laskee liikkeeseen Suomen Pankki. Ministeriö luovuttaa rahat Suomen Pankille nimellisarvosta liikkeeseen laskemista varten. Metallirahojen lyöminen ja markkinointi tehdään Suomen Rahapaja Oy:ssä ministeriön tekemän tilauksen perusteella, jonka pohjana on ministeriölle tehty tarjous.

4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Vuonna 2020 yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat 1,19 milj. euroa sekä yhteisrahoitteisen toiminnan kustannukset 1,38 milj. euroa eli nettokustannukset olivat yhteensä 0,19 milj. euroa.

Taulukko 8. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma v. 2020
(Laskelma omarahoitusosuudesta)

	Vuosi 2020 toteutuma 1 000 €	Vuosi 2019 toteutuma 1 000 €	Vuosi 2018 toteutuma 1 000 €
YHTEISRAHOITTEISEN TOIMINNAN TUOTOT			
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus			
EU:lta saatu rahoitus			
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus			
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	1 193		
Tuotot yhteensä	1 193	0	0
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Henkilöstökustannukset			
Vuokrat			
Palvelujen ostot	1 384		
Muut erilliskustannukset			
Erilliskustannukset yhteensä	1 384	0	0
Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannusosuus			
Tukitoimintojen kustannukset			
Poistot			
Korot			
Muut yhteiskustannukset			
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	0	0	0
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 384	0	0
OMARAHOITUSOSUUS	-191	0	0
(Tuotot – Kustannukset)			
Omarahoitusosuus, %	14		

5 Tuotokset ja laadunhallinta

5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Ministeriössä valmisteltiin vuoden 2020 aikana 56 hallituksen esitystä (39 vuonna 2019). Lisäksi valmisteltiin 29 (35) valtioneuvoston asetusta, julkisen talouden suunnitelma vuosille 2021–2024, valtion talousarvioesitys ja sitä täydentävä esitys vuodelle 2021 sekä seitsemän lisätalousarviota vuodelle 2020. Ministeriö käsitteli 488 raha-asiainvaliokunnan asiaa ja 71 talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa käsiteltyä asiaa. Valtionperintö-päätöksiä tehtiin yksitoista kappaletta.

Ministeriön suhdanneanalyysin suoritteita ovat neljästi vuodessa julkaistava Taloudellinen katsaus.

Vuoden 2020 aikana ilmestyneitä julkaisuja, työryhmäraportteja ja tehtyjä tutkimuksia olivat mm.: Kansallinen julkisten hankintojen strategia 2020, Tuottavuus ja kilpailukyky Suomessa, Julkisen hallinnon uudistamisen strategia, Kansallinen kaupunkistrategia 2020–2030, Kuntatalousohjelma 2021–2024, Suomen julkisen talouden kestävyys sekä COVID-19-pandemian taloudelliset vaikutukset tutkimus.

Valtiovarainministeriö vastaa hallinnonalansa virastojen ja rahastojen tulosohjauksesta. Tulosohjauksen keskeisimpiä suunnitelmia ovat ministeriön hallinnonalaansa kuuluvien virastojen ja laitosten kanssa tekemät tulossopimukset ja eduskunnan päättämä talous-arvio. Seurantatiedoista keskeisimmät ovat ministeriön toimintakertomus ja ministeriön antamat kannanotot virastojen ja laitosten tilinpäätöksiin ja toimintakertomuksiin.

5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Valtiovarainministeriössä ei ole määritelty palvelukyvylle ja suoritteiden ja julkishyödykkeiden laadulle sellaisia kriteereitä, että niistä voitaisiin raportoida.

6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Valtiovarainministeriön organisaation ja henkilöstön kehittämisen tueksi laadittiin alkuvuodesta ministeriön henkilöstö- ja koulutussuunnitelma. Siinä linjattiin kehittämisen ja koulutuksen painopisteiksi perehdyttäminen, saavutettavuus, valmentava johtaminen sekä palautteen antaminen ja saaminen. Koronan tuoma poikkeustilanne kuitenkin vaikutti siten, että kehittämisessä ja henkilöstön tuessa keskityttiin erityisesti uudenlaisten työvälineiden ja -tapojen haltuunottoon etä- ja hybridityössä sekä palautumisen ja ergonomian tukemiseen. Perehdyttämisen tueksi laadittiin etäperehdyttämisen menettelytavat ja välineet. Henkilöstölle järjestettiin kuukausittain VM-akatemiaa läpileikkaavana teemana ”Mitä jokaisen virkamiehen tulisi tietää”. Akatemioiden tarkempia aiheina olivat mm. saavutettavuus, hankinnat, sosiaalinen media kuormitustekijänä, tietoturva ja tietosuoja sekä toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus..

6.1 Katsaus valtiovarainministeriön henkilöstöön

6.1.1 Henkilöstömäärä ja rakenne

Ministeriön henkilötyövuosien määrä kertomusvuonna oli 401 ja henkilöstön lukumäärä (31.12.2020) oli 404, joista osa-aikaisia oli 3 prosenttia. Määräaikaisessa virkasuhteessa työskenteli 88 henkilöä, joka on 21,8 prosenttia henkilöstöstä (20,5 prosenttia vuonna 2019). Määräaikaisuuden syynä oli useimmiten työn luonne ja sijaisuus. Henkilöstö jakautui eri henkilöstöryhmiin seuraavasti: ylin johto 3,5 prosenttia, keskijohto 9,2 prosenttia, asiantuntijat 67,1 prosenttia ja tukihenkilöstö 19,1 prosenttia. Naisten osuus koko henkilöstöstä oli 62,1 prosenttia. Henkilöstön keski-ikä oli kertomusvuonna 46 vuotta, joka on pysynyt samana vuodesta 2016. Vähintään 45 vuotta täyttäneiden osuus henkilöstöstä oli 57 prosenttia, osuuden pysyessä lähes samana edellisvuoteen verrattuna.

Valtiolle.fi -järjestelmässä julkisesti haettavaksi ilmoitettuja virkoja tai määräaikaisia virkasuhteita oli kertomusvuonna yhteensä 63 (46 vuonna 2019).

6.1.2 Henkilöstön koulutustaso ja osaaminen

Vuonna 2020 koulutukseen käytettiin 0,4 työpäivää henkilötyövuotta kohden (edellisenä vuonna 0,7). Koulutuksen lisäksi uudistumisen ja kehittymisen tuki painottui mm. sähköisiin työvälineisiin ja työtapoihin poikkeusolojen aikana sekä valmentavan esimiestyön ja etätöiden johtamisen kehittämiseen. Työssä oppiminen sekä omaehtoinen opiskelu ml. eOppivan hyödyntämien olivat keskeisiä ammatillisen kehittymisen keinoja.

Kertomusvuonna muutama henkilö osallistui ministeriöiden yhteiseen esimiesvalmennusohjelmaan sekä valtion yhteisiin johtamisen koulutusohjelmiin. Asiantuntijoiden osamista vahvistettiin mm. osallistumalla valtioneuvoston ja HAUSn yhdessä järjestämiin koulutuksiin ja valmennuksiin. Ministeriön uusille virkamiehille järjestettiin sisäistä perehdytystä sekä tarjoamalla kaikille vähintään puolen vuoden virkasuhteessa oleville uusille virkamiehille mahdollisuutta osallistua valtioneuvoston yhteiseen perehdytysohjelmaan.

Ministeriön henkilöstön koulutustasoindeksi kertomusvuoden lopussa oli 6,6, joka on 0,2 prosenttia korkeampi kuin edellisenä vuonna. Koulutustasoindeksi on keskiarvo henkilöiden koulutusasteesta, jossa 1=alempi perusaste ja 8=tutkijakoulutus. Korkea-asteen koulutuksen oli suorittanut 96 prosenttia henkilöstöstä, ja 4 prosenttia keskiasteen koulutuksen.

6.1.3 Henkilöstökulut

Kertomusvuoden työvoimakustannukset olivat yhteensä 32 167 859 euroa, nousua edellisestä vuodesta oli 8,4 prosenttia (29 665 409 euroa v. 2019). Tehdyn työajan palkkojen osuus palkkasummasta oli 81,8 prosenttia ja välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista oli 43,9 prosenttia.

6.1.4 Työhyvinvointi

Työterveyshuollon sopimus ja kustannukset ovat keskitetty 1.3.2015 lukien valtioneuvoston kansliaan. Valtiovarainministeriöön kohdistuneet työterveyshuollon kustannukset tarkasteluvuonna nettona olivat 440 euroa/htv (578 euroa/htv vuonna 2019). Ministeriön ja työterveyshuollon yhteistyö jatkui tiiviinä vuonna 2020, ja yhteistyöhön sisältyi erilaisia koronaepidemiaan liittyviä tukitoimia. Vuoden aikana järjestettiin muutama työyhteisökohtainen työpaikkaselvitys. Lisäksi työterveyshuolto osallistui virkamiesjohtoryhmän ja yhteistyökomitean kokouksiin, esimies- ja henkilöstöinfoihin sekä ministeriön työhyvinvointipäiviin. Sairauspoissaoloja oli kertomusvuonna 4,2 työpäivää/htv. Sairauspoissaolojen määrä laski 0,6 työpäivää/htv.

Ministeriössä on mitattu henkilöstön tyytyväisyyttä vuodesta 1999 lukien, josta VMBaro -kyselyllä vuodesta 2006 alkaen. Kertomusvuonna ministeriön kokonaistyytyväisyysindeksi oli 3,83 nousten 0,7 indeksiä edellisvuodesta. VMBaron johtajuusindeksi oli 3,67, innovointikyvykkyyksindeksi 3,98 ja työyhteisöindeksi 4,03.

Kertomusvuonna korostui koronatilanteesta johtuen henkilöstön työhyvinvoinnin seuranta ja tuki etätyössä ml. ergonomia ja palautuminen. Henkilöstölle tuettiin mahdollisuuksia kokonaishyvinvoinnin edistämiseen yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Henkilöstön työhyvinvointi seurattiin vuotuisen VMBaro -kyselyn lisäksi Mehiläisen Terveyskyselyn avulla sekä ministeriön oman POET-kyselyn avulla. Työhyvinvoinnin tukea poikkeusoloissa tarkasteltiin ministeriön kahdessa Mehiläisen kanssa yhteistyössä toteutetussa työhyvinvointipäivässä. Tarjonnassa olivat myös liikunnan ja kulttuurin tuki ePassi sekä subventoitu hieronta.

7 Tilinpäätösanalyysi

7.1 Rahoituksen rakenne

Valtiovarainministeriön kirjanpitoyksiköllä oli käytettävissään vuonna 2020 määrärahoja yhteensä 19,54 mrd euroa, josta pääluokan 28 osuus oli 19,52 mrd euroa ja muilta hallinnonaloilta siirrettyjä määrärahoja oli 19,91 milj. euroa. Käytettävissä oleva määrä oli 2,91 mrd euroa euroa enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Määrän lisäys johtuu pääosin uusien momenttien 28.70.23. Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanke sekä 28.90.34. Valtionavustus sairaanhoitopiireille koronaviruspandemiasta aiheutuviin kustannuksiin sekä 28.90.35. Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuneisiin verotulojen menetyksiin lisäämisestä talousarvioon.

7.2 Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotilit

Momentille 11.04.01. *Arvonlisävero* tuloarviota vähennettiin toisessa lisätalousarviossa 1,65 mrd euroa sekä vähennettiin neljännessä lisätalousarviossa 895,0 mrd euroa ja viidennessä lisätalousarviossa tuloarviota lisättiin 992,0 mrd euroa.

Momentille 12.28.93. *Euroopan unionilta saatavat tulot matkamenojen korvaamiseen* tuloarviota lisättiin neljännessä lisätalousarviossa 0,7 milj. euroa.

Momentille 13.01.04. *Korot valtion lainoista liikelaitoksille* tuloarviota vähennettiin toisessa lisätalousarviossa 1,13 mrd euroa. Momentille 13.03.01. *Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot* tuloarviota vähennettiin 1,13 mrd euroa. Momentin 13.04.01. *Osuus Suomen Pankin voitosta* tuloarviota lisättiin toisessa lisätalousarviossa 88,0 milj. euroa.

Menoarviotilit

Ensimmäinen lisätalousarvio

Momentin 28.80.30. *Ahvenanmaan tasoitusmaksu* määrärahaa lisättiin 4 tuhatta euroa.

Momentin 28.99.95. *Satunnaiset säädöspäätökset menot* määrärahaa lisättiin 200 milj. euroa.

Toinen lisätalousarvio

Momentin 28.30.03. *Digi- ja väestötietoviraston toimintamenot* määrärahaa lisättiin 2,16 milj. euroa. Momentin 28.40.01. *Aluehallintoviraston toimintamenot* määrärahaa lisättiin 2,92 milj. euroa. Momentin 28.70.01. *Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen* määrärahaa lisättiin 2,5 milj. euroa. Momentin 28.80.30. *Ahvenanmaan tasoitusmaksu* määrärahasta vähennettiin 25,7 milj. euroa. Momentin 28.80.31. *Verohyvyys Ahvenanmaan maakunnalle* määrärahasta vähennettiin 12,7 milj. euroa. Momentin 28.80.33. *Arpajaisveron tuoton palauttaminen Ahvenanmaan maakunnalle* määrärahasta vähennettiin 0,98 milj. euroa. Momentin 28.90.35. *Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä* määrärahaa lisättiin 547,0 milj. euroa. Momentin 28.99.96. *Ennakoimattomat menot* määrärahaa lisättiin 10,0 milj. euroa.

Neljäs lisätalousarvio

Momentin 28.01.01. *Valtiovarainministeriön toimintamenot* määrärahaa lisättiin 0,85 milj. euroa. Momentin 28.01.20. *Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen ja hallinnonalan omistajaohjaus* määrärahaa lisättiin 0,3 milj. euroa. Momentin 28.10.02. *Tullin toimintamenot* määrärahaa lisättiin 4,33 milj. euroa. Momentin 28.10.63. *Takaisin maksetut verot* määrärahaa lisättiin 10,0 milj. euroa. Momentin 28.10.98. *Autoveron vientipalautus* määrärahaa lisättiin 3,0 milj. euroa. Momentin 28.20.01. *Valtiokonttorin toimintamenot* määrärahaa lisättiin 6,0 milj. euroa. Momentin 28.40.01. *Aluehallintoviraston toimintamenot* määrärahaa lisättiin 2,92 milj. euroa. Momentin 28.70.01. *Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen* määrärahasta vähennettiin 5,0 milj. euroa. Momentin 28.70.02. *Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon tietojärjestelmät* määrärahaa lisättiin 5,0 milj. euroa. Momentin 28.70.20. *Tuottavuuden edistäminen* määrärahasta vähennettiin 1,2 milj. euroa. Momentin 28.70.22. *Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki* määrärahaa lisättiin 5,8 milj. euroa. Momentin 28.80.30. *Ahvenanmaan tasoitusmaksu* määrärahasta vähennettiin 5,92 milj. euroa. Momentin 28.90.20. *Julkisen sektorin yhteisen tietohallinnon ja tiedon hallinnan kehittäminen* määrärahaa lisättiin 2,0 milj. euroa. Momentin 28.90.30. *Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen* määrärahaa lisättiin 827,7 milj. euroa. Momentin 28.90.32. *Valtionosuus kuntien kannustinjärjestelmiin* määrärahasta vähennettiin 30,0 milj. euroa. Momentin 28.90.34. *Valtionavustus sairaanhoitopiireille koronaviruspandemiasta aiheutuviin kustannuksiin* 200,0 milj. euron määräraha lisättiin talousarvioon. Momentin 28.92.20. *Euroopan unionin osallistuminen matkamenojen korvauksiin* määrärahaa lisättiin 0,7 milj. euroa. Momentin 28.92.68. *Suomen osuus Kansainvälisen jälleenrakennus- ja kehityspankin sekä Kansainvälisen rahoitusyhtiön peruspääoman korottamisesta*

määrärahaa lisättiin 0,1 milj. euroa. Momentin 28.99.98. *Kassasijoitusten riskienhallinta* määrärahaa lisättiin 17,9 milj. euroa.

Viides lisätalousarvio

Momentin 28.10.63. *Takaisin maksetut verot* määrärahaa lisättiin 21,0 milj. euroa.

Momentin 28.80.30. *Ahvenanmaan tasoitusmaksu* määrärahaa lisättiin 4,6 milj. euroa.

Momentin 28.90.35. *Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä* määrarahasta vähennettiin 433,0 milj. euroa.

Seitsemäs lisätalousarvio

Momentin 28.01.01. *Valtiovarainministeriön toimintamenot* määrarahasta vähennettiin 0,12 milj. euroa. Momentin 28.10.01. *Verohallinnon toimintamenot* määrärahaa lisättiin 1,15 milj. euroa. Momentin 28.10.02. *Tullin toimintamenot* määrärahaa lisättiin 1,43 milj. euroa. Momentin 28.10.03. *Kansallisen tulorekisterin toimintamenot* määrärahaa lisättiin 0,26 milj. euroa. Momentin 28.20.01. *Valtiokonttorin toimintamenot* määrärahaa lisättiin 0,14 milj. euroa. Momentin 28.30.01. *Tilastokeskuksen toimintamenot* määrärahaa lisättiin 0,16 milj. euroa. Momentin 28.30.02. *Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot* määrärahaa lisättiin 11 tuhatta euroa. Momentin 28.30.03 *Digi- ja väestötietoviraston toimintamenot* määrärahaa lisättiin 0,11 milj. euroa. Momentin 28.30.04. *Sähköinen tunnistautuminen* määrärahaa lisättiin 2,0 milj. euroa. Momentin 28.40.01. *Aluehallintoviraston toimintamenot* määrärahaa lisättiin 0,19 milj. euroa. Momentin 28.70.20. *Tuottavuuden edistäminen* määrarahasta vähennettiin 2,5 milj. euroa. Momentin 28.70.23. *Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanke* määrärahaa lisättiin 20 tuhatta euroa. Momentin 28.80.30. *Ahvenanmaan tasoitusmaksu* määrarahasta vähennettiin 4,48 milj. euroa. Momentin 28.80.32. *Erityinen avustus Ahvenanmaan maakunnalle* määrärahaa lisättiin 5,0 milj. euroa talousarvioon. Momentin 28.90.30. *Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen* määrärahaa lisättiin 750,0 milj. euroa. Momentin 28.90.34. *Valtionavustus sairaanhoitopiireille koronaviruspandemiasta aiheutuviin kustannuksiin* määrärahaa lisättiin 200,0 milj. euroa. Momentin 28.99.95. *Satunnaiset säädösperusteiset menot* määrarahasta vähennettiin 14,67 milj. euroa. Momentin 29.99.98. *Kassasijoitusten riskienhallinta* määrärahaa lisättiin 20,1 milj. euroa.

Tilinpäätöksessä momentin 23.01.03. *Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot* määrärahaa oli käytettävissä 95 tuhatta euroa, joka käytettiin talousarviovuonna. Momentilla 23.01.24. *Suomen EU-puheenjohtajuus* määrärahaa oli käytettävissä 8 tuhatta euroa, joka käytettiin talousarviovuonna.

Momentin 28.01.01. *Valtiovarainministeriön toimintamenot* määrärahaa oli käytettävissä 46,32 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 34,01 milj. euroa ja vuodelle 2021 siirrettiin 12,3 milj. euroa. Momentilla 28.01.20. *Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen ja hallinnonalan omistajaohjaus* oli käytettävissä yhteensä 1,28 milj. euroa, josta käytettiin

0,43 milj. euroa, peruutettiin 5 tuhatta euroa ja 0,84 milj. euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2021. Momentilla 28.01.21. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha* oli käytettävissä 3,95 milj. euroa, josta peruutettiin 0,65 milj. euroa ja 3,31 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2021. Momentilla 28.01.25. *Metallirahamenot* oli käytettävissä 2,35 milj. euroa, josta käytettiin talousarviovuonna 1,4 milj. euroa. Momentin 28.01.29. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* käyttö oli 3,96 milj. euroa. Verrattuna edelliseen vuoteen kasvua oli 1,68 milj. euroa. Momentilla 28.01.66. *Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet* määrärahaa käytettiin 0,85 milj. euroa ja 0,15 milj. euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2021.

Momentin 28.40.03. *Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet* määrärahaa oli käytettävissä 3,75 milj. euroa, josta käytettiin 0,4 milj. euroa, peruutettiin 1,56 milj. euroa ja 1,8 milj. euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2021.

Momentilla 28.50.15. *Eläkkeet* määrärahaa käytettiin yhteensä 4,84 mrd euroa. Momentin 28.50.16. *Ylimääräiset eläkkeet* määrärahaa käytettiin yhteensä 1,49 milj. euroa. Momentilla 28.50.63. *Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot* määrärahaa käytettiin 250,5 milj. euroa. Momentin 28.50.95. *Muiden eläkelaitosten valtion puolesta maksamien eläkemenojen ja valtiolle maksamien ennakoiden korkomenot* määrärahaa käytettiin yhteensä 18,4 milj. euroa.

Momentin 28.60.12. *Osaamisen kehittäminen* määrärahaa oli käytettävissä 16,74 milj. euroa, josta käytettiin 11,57 milj. euroa.

Momentilta 28.70.01. *Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen* määrärahaa oli käytettävissä 30,4 milj. euroa, josta käytettiin 4,2 milj. euroa ja 26,1 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2021. Momentin 28.70.02. *Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon tietojärjestelmät* määrärahaa oli käytettävissä 8,1 milj. euroa, josta käytettiin 1,9 milj. euroa ja 4,1 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2021. Momentilla 28.70.03. *Kansallisen tietoalan ohjaus ja kehittäminen* määrärahaa oli käytettävissä 6,05 milj. euroa, josta käytettiin 4,57 milj. euroa ja peruutettiin käyttämättömänä 1,48 milj. euroa. Momentilla 28.70.05. *Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus* oli käytettävissä 81,6 milj. euroa, johon saatiin takaisinperinnän kautta lisää 46,1 milj. euroa, käytettiin 7,5 milj. euroa, peruutettiin 97,3 milj. euroa ja vuodelle 2021 siirrettiin 23,0 euroa. Momentilla 28.70.20. *Tuottavuuden edistäminen* oli käytettävissä 23,6 milj. euroa, josta peruutettiin 8,73 milj. euroa ja 14,92 milj. euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2021. Momentilla 28.70.21. *Kansallisen tulorekisterin toteutus* käytettävissä oli 0,23 milj. euroa, josta käytettiin 98 tuhatta euroa ja siirrettiin 0,12 milj. euroa vuodelle 2021. Momentin 28.70.22. *Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki* määrärahaa oli käytettävissä 6,18 milj. euroa, josta peruutettiin 5,92 milj. ja 0,26 milj. euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2021. Momentilla 28.70.23. *Valtionosuustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanke* määrärahaa

oli käytettävissä 5,62 milj. euroa, josta käytettiin 2,77 milj. euroa ja 2,84 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2021 käytettäväksi. Momentilla 28.70.40. *Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot* oli käytettävissä 10,1 milj. euroa, joka käytettiin talousarviovuonna.

Momentin 28.90.20. *Julkisen sektorin yhteisen tietohallinnon ja tiedon hallinnan kehittäminen* määrärahaa oli käytettävissä 4,63 milj. euroa, josta käytettiin 1,13 milj. euroa ja vuodelle 2021 siirrettiin käytettäväksi 1,5 milj. euroa. Momentin 28.90.22. *Hallinto- ja palvelurakenteiden kehittäminen ja tukeminen* määrärahaa oli käytettävissä 0,29 milj. euroa, josta käytettiin 0,11 milj. euroa, peruutettiin 1 tuhat euroa ja 0,17 milj. euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2021. Momentin 28.90.30. *Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen* määrärahaa käytettiin talousarviovuonna 8,64 mrd euroa. Momentin 28.90.31. *Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki* määrärahaa käytettiin 34 tuhatta euroa. Momentilla 28.90.32. *Valtionavustus kuntien kannustinjärjestelmiin* määrärahaa oli käytettävissä 40,0 milj. euroa, josta käytettiin 6,16 milj. euroa ja 33,84 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2021. Momentin 28.90.34. *Valtionavustus sairaanhoitopiireille koronaviruspandemiasta aiheutuviin kustannuksiin* 400,0 milj. euron määrärahasta käytettiin 247,1 milj. euroa ja 153,0 milj. euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2021. Momentilla 28.90.35. *Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä* 2,38 mrd euron määräraha käytettiin talousarviovuonna.

Momentin 28.92.69. *Maksut Euroopan unionille* määrärahaa oli käytettävissä 2,51 mrd euroa, josta käytettiin 2,28 mrd euroa ja 239,1 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2021.

Momentilla 28.99.95. *Satunnaiset säädösperusteiset menot* 130,6 milj. euron määräraha jäi käyttämättä. Momentin 28.99.96. *Ennakoimattomat menot* käytettävissä oli yhteensä 18,5 milj. euroa, josta peruutettiin 4,6 milj. euroa ja 13,9 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2021.

Momentilla 29.80.16. *Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet* määrärahaa käytettiin 18,57 milj. euroa talousarviovuonna. Momentin 29.90.50. *Rahapelitoiminnan tuotot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen* määrärahaa käytettiin 0,26 milj. euroa talousarviovuonna.

Edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna talousarviomenot kasvoivat 3,24 mrd euroa.

Vuonna 2020 talousarviotuloja kertyi 2,65 mrd euroa ja talousarviomenoja 18,3 mrd euroa. Talousarvion toteutuma oli 16,2 mrd euroa alijäämäinen. Talousarviotulot olivat 16,2 milj. euroa arvioitua pienemmät ja talousarviomenot 170,2 milj. euroa arvioitua pienemmät. Tulojen toteutuminen talousarviota pienempinä johtui pääasiassa valtion eläkerahaston arvioitua pienemmästä siirrosta budjettitalouteen, muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen hyvitysten arvioitua pienemmästä kertymästä

sekä Euroopan unionilta saatavien tulojen matkamenojen korvaamiseen arvioitua pienempänä. Menojen toteutuminen talousarviota pienempinä johtui pääosin arvioitua pienemmistä maksuista KEVA:lle valtion eläkkeistä.

7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot olivat yhteensä 7,1 milj. euroa, mikä oli 10,7 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä tilikautena. Tämä johtui pääasiassa metallirahatuottojen pienemmästä kertymästä. Maksullisen toiminnan tuotot olivat 3,5 milj. euroa, jotka olivat edellisenä tilikautena 13,5 milj. euroa.

Toiminnan kulut olivat yhteensä 56,5 milj. euroa, mikä oli 5,0 milj. euroa enemmän kuin edellisenä tilikautena. Ostot tilikauden aikana vähentyivät viime vuoteen verrattuna 1,5 milj. euroa, johtuen muiden aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden vähentymisestä. Henkilöstökulut kasvoivat 1,4 milj. euroa. Samoin vuokrien osuus kasvoi edellisestä tilikaudesta 76 tuhatta euroa. Palvelujen ostot kasvoivat 11,8 milj. euroa edelliseen tilikauteen verrattuna. Muut kulut vähentyivät 1,6 milj. euroa johtuen matkustuspalveluiden vähentymisestä.

Rahoitustuotot ja -kulut kasvoivat edellisvuodesta nettomääräisesti 21,8 milj. euroa yhteensä 283,9 milj. euroon. Rahoitustuottoja kertyi 33,1 milj. euroa edellisvuotta enemmän johtuen osinkojen ja muiden voitonjakojen kasvusta. Rahoituskuluja kertyi 11,3 milj. euroa enemmän verrattuna edelliseen vuoteen johtuen euromääräisten velkojen koroista.

Satunnaiset tuotot ja kulut olivat nettomääräisesti 1,3 milj. pienemmät kuin edellisenä vuonna johtuen satunnaisista kiinteistöluovutuksista saaduista tuotoista.

Siirtotalouden tuottojen 37,4 milj. euron kasvu aiheutui Valtion eläkerahaston varojen tuloutuksesta budjettitalouteen.

Siirtotalouden kulut olivat yhteensä 18,4 mrd euroa, mikä oli 2,8 mrd euroa enemmän edelliseen tilikauteen verrattuna. Tämä selittyy paikallishallinnolle maksettujen valtion-osuuksien kasvusta.

Nettokulut 3,9 milj. euroa veroista ja pakollisista maksuista muodostuvat suoritetuista arvonlisäveroista, mikä oli 1,6 milj. euroa enemmän edelliseen tilikauteen verrattuna arvonlisäverollisten hankintojen volyymin lisääntymisestä.

Tilikauden kulujäämä kasvoi edellisvuodesta 13,5 mrd eurosta 16,2 mrd euroon, mikä selittyy Euroopan unionin jäsenmaksuista, maksetuista eläkkeistä ja kunnille maksetuista peruspalveluiden valtionosuuksista.

7.4 Tase

Ministeriön taseen loppusumma on 2,76 mrd euroa, mikä on 131,57 milj. euroa suurempi kuin tilikaudella 2019 johtuen ostovelkojen vähentymisestä.

Vastaavaa

Käyttöomaisuuden aineellisten hyödykkeiden osuus kasvoi viime vuodesta 2,9 milj. euroa johtuen väliaikaisesti hallinnoitavasta kiinteistöomaisuudesta, joka siirretään myöhemmin Senaatti-kiinteistöille.

Käyttöomaisuusarvopapereiden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten lisäys viime vuodesta oli 153,8 milj. euroa, joka johtui pääosin kahdesta valtiovarainministeriön omistukseen tulleesta yhtiöstä.

Pitkäaikaiset saamiset vähentyivät viime tilikaudesta 19,4 milj. euroa johtuen Senaatti-kiinteistöille myönnettyjen lainojen pienentymisestä.

Lyhytaikaiset saamiset vähentyivät viime tilikaudesta 8,4 milj. euroa, mikä johtui pääosin ennakkomaksujen vähentymisestä.

Vastattavaa

Taseen vastattavaa puolella oman pääoman ryhmässä pääoman siirrot kasvoivat 2,8 mrd euroa viime tilikauteen verrattuna. Oman pääoman määrä kasvoi 77,6 milj. euroa viime vuodesta.

Vieraan pääoman ryhmässä ostovelat vähentyivät viime vuodesta 9,5 milj. euroa. Siirtovelkojen osuus kasvoi viime tilikaudesta 5,2 milj. euroa. Muut lyhytaikaiset velat kasvoivat 58,3 milj. euroa. Vieraan pääoman määrä kasvoi yhteensä 53,98 milj. euroa viime vuodesta.

8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Arvioinnin toteuttamistapa

Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma perustuu arviointiin vuoden 2020 muutoksista verrattuna vuoteen 2019 ja vuoden 2019 sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausumaan, sisäisen tarkastuksen raporttien havaintoihin sekä muuhun käytössä olleeseen arviointimateriaaliin.

Johtopäätökset

Ministeriössä on talousarvioasetuksen 69 §:n mukaisesti toteutettu toiminnan laajuuteen ja sisältöön nähden riittävät menettelyt talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden suhteen sekä hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamiseksi. Käytössä olevat menettelyt antavat kohtuullisen varmuuden sisäisen valvonnan toimivuudesta valtiovarainministeriössä.

Sisäisen tarkastuksen ministeriön arvoihin ja toimintakulttuuriin tekemän tarkastuksen perusteella ministeriössä on vahva arvoihin ja oikein toimimiseen perustuva kulttuuri, joka tukee sisäisen valvonnan menettelytapoja ja riskienhallintaa.

Vuoden aikana on parannettu varautumis- ja valmiussuunnitteluvalmiutta, kehitetty yhteistoimintaa, tilannekuvan sisältöjä ja sekä tilannekuvan kokoamisen että raportoinnin menettelyjä. Valmiuden kehittymisen kannalta vuosi on ollut merkittävä erityisesti siksi, että se on tehnyt näkyväksi varautumiseen liittyvät kehittämistarpeet sekä sen, että erilaiset yhteiskuntaan vaikuttavat kriisit voivat kehittyä nopeasti ja vaikuttaa laaja-alaisesti.

Ministeriön riskienhallinta – riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta – toimii kohtuullisesti mutta se ei ole vielä riittävän systemaattista tai dokumentoitua. Toimenpiteitä riskienhallinnan kehittämiseksi on aloitettu mutta kehittäminen ei poikkeusvuoden vuoksi edennyt suunnitellulla tavalla.

Olennaisimmat kehittämiskohteet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan olennaisimmat kehittämiskohteet ovat:

- Ministeriön yhteiset systemaattiset riskienhallintamenettelyt, joissa riskit tunnistetaan ja arvioidaan yhteisillä kriteereillä. Riskeihin vastaamista ja riskeistä raportointia ministeriön johdolle edelleen kehitetään. Toimenpiteet riskienhallintamennettelyiden vahvistamiseksi on aloitettu.
- Ohjausympäristöön liittyvät yleiset valvonnan kehittämistoimet, joilla varmistetaan yhtenäiset toimintatavat ja prosessit sekä riittävä sisäinen valvonta.

9 Arviointien tulokset

Lainsäädännön arviointineuvosto antoi vuonna 2020 lausuntonsa luonnoksesta hallituksen esitykseksi arvonlisäverolain 3 ja 149 §:n muuttamisesta. Esitys liittyy hallitusohjelman tavoitteeseen ”Työllistävä ja yrittämiseen kannustava verotus” ja sillä haetaan EU:lta poikkeuslupaa yritysten arvonlisäverovelvollisuuden alarajan nostamiseksi 15 000 euroon, jolla pyritään keventämään pienyrittäjien hallinnollisia velvoitteita.

Arviointineuvoston lausunnon mukaan esitysluonnos on tiivis kokonaisuus, jossa kuvataan esityksen tausta, nykytila, esityksen tavoite ja keskeiset ehdotukset. Verovelvollisuuden alarajan nostamisen vaikutukset on kuvattu lyhyesti mutta olennaiset vaikutusalueet ja vaikutusmekanismit kattaen. Vaikutusarvioiden perusteella saa kohtuullisen hyvän käsityksen vaikutusten suuruusluokasta ja vaikutusten kohdentumisesta

Arviointineuvoston mukaan esitysluonnoksen keskeisimmät puutteet ja kehittämis-kohteet ovat:

1. Esitysluonnoksessa tulisi esittää tarkempia tietoja lakiehdotuksen kohteena olevista yrityksistä ja arvioiduista yritysvaikutuksista kuvioita ja taulukoita hyödyntämällä.
2. Esitysluonnoksessa olisi hyvä esittää lyhyt kuvaus arvonlisävelvollisuuden alarajoja koskevista kansainvälisistä käytännöistä ja alarajojen muutoksista esimerkiksi OECD:n tietoja käyttäen.
3. Esitysluonnoksessa tulisi kuvata miten ehdotetun muutoksen vaikutuksia aiotaan seurata ja arvioida

10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Valtiovarainministeriössä ei ole ollut kertomusvuonna havaittuja väärinkäytöksiä.

Tilinpäätöslaskelmat ja niiden liitteenä annettavat tiedot

11 Talousarvion toteumalaskelma

Valtiovarainministeriön talousarvion toteutumatilaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi

	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio- Tilinpäätös	Toteuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	17 921,19	53 259	53 259,12	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	17 921,19	53 259	53 259,12	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	2 208 745 020,05	2 321 306 837	2 305 129 782,08	-16 177 055,31	99
12.28.25. Metallirahatulot	6 926 407,88				
12.28.25.1. Metallirahatulot	6 981 652,93				
12.28.25.2. Juhlarahat (EK) (enintään)	-55 245,05				
12.28.50. Siirto valtion eläkerahastosta	1 893 903 128,54	1 939 507 000	1 931 461 574,21	-8 045 425,79	100
12.28.51. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen hyvitykset	235 384 934,86	256 728 000	249 611 354,48	-7 116 645,52	97
12.28.93. Euroopan unionilta saatavat tulot matkamenojen korvaamiseen	3 033 117,00	3 000 000	1 985 016,00	-1 014 984,00	66
12.28.99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot	2 960 827,96	1 307 780	1 307 779,94	0,00	100
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	66 536 603,81	120 764 057	120 764 057,45	0,00	100
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	280 663 649,93	328 196 977	328 196 976,68	0,00	100
13.01.04. Korot valtion lainoista liikelaitoksille	5 480 588,67	4 540 616	4 540 616,25	0,00	100
13.01.09. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen ja valtion muille eläkelaitoksille maksamien ennakoiden korkotulot	17 377 316,69	18 522 132	18 522 132,35	0,00	100
13.03.01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	79 805 744,57	82 134 228	82 134 228,08	0,00	100
13.04.01. Osuus Suomen Pankin voitosta	143 000 000,00	188 000 000	188 000 000,00	0,00	100
13.05.01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset	35 000 000,00	35 000 000	35 000 000,00	0,00	100
15. Lainat	23 726 228,36	19 396 501	19 396 501,36	0,00	100
15.01.02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille	23 726 228,36	19 396 501	19 396 501,36	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	2 513 152 819,53	2 668 953 575	2 652 776 519,24	-16 177 055,31	99

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio- Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23. Valtioneuvoston kanslia	534 221,57		0,00		0,00	0,00	103 076,35	103 076,35	103 076,35	0,00
23.01.03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (S2)							95 000,00	95 000,00	95 000,00	
23.01.03.2. Valtioneuvoston Euroopan unionia koskevien horisontaalisten tehtävien palkkausmenot (EK) (enintään)							95 000,00	95 000,00	95 000,00	
23.01.24. Suomen EU-puheenjohtajuus (S2)	533 000,00		0,00		0,00	0,00	8 076,35	8 076,35	8 076,35	
23.01.24.1. Lisähenkilöstön palkkausmenot sekä muut kulutusmenot (EK)	533 000,00		0,00		0,00	0,00	8 076,35	8 076,35	8 076,35	
23.01.29. Arvonlisäveromenot (A)	1 221,57		0,00		0,00	0,00				
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	15 940 511 749,97	18 929 512 964	18 284 662 627,89	475 580 769,77	18 760 243 397,66	169 269 566,45	590 100 183,44	3 199 820 808,44	2 547 851 830,83	531 204 920,16
28.01.01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (S2)	31 201 000,00	34 924 000	22 620 185,60	12 303 814,40	34 924 000,00	0,00	11 392 710,47	46 316 710,47	34 012 896,07	12 303 814,40
28.01.01.1. Toimintamenot (KPY)	31 201 000,00	34 924 000	22 620 185,60	12 303 814,40	34 924 000,00	0,00	11 392 710,47	46 316 710,47	34 012 896,07	12 303 814,40
28.01.01.1.1. Toimintamenot (KPY)	31 201 000,00	34 924 000	22 620 185,60	12 303 814,40	34 924 000,00	0,00	11 392 710,47	46 316 710,47	34 012 896,07	12 303 814,40
28.01.20. Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen ja hallinnonalan omistajaohjaus (S2)	445 000,00	845 000	0,00	845 000,00	845 000,00	0,00	437 995,75	1 282 995,75	432 356,85	845 000,00
28.01.21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (S2)	646 000,00	3 306 000		3 306 000,00	3 306 000,00	0,00	646 000,00	3 952 000,00	0,00	3 306 000,00
28.01.25. Metallirahamenot (A)		2 350 000	1 402 624,94		1 402 624,94	947 375,06				
28.01.25.1. Metallirahamenot (KPY)		2 200 000	1 327 311,52		1 327 311,52	872 688,48				
28.01.25.2. Juhla- ja erikoisrahojen suunnittelu (EK) (enintään)		150 000	75 313,42		75 313,42	74 686,58				
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	2 279 029,84	3 957 354	3 957 354,11		3 957 354,11	0,00				
28.01.66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (S2)		1 000 000	850 000,00	150 000,00	1 000 000,00	0,00		1 000 000,00	850 000,00	150 000,00
28.40.03. Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet (S3)	1 852 000,00	222 000	161 246,57	60 753,43	222 000,00	0,00	3 532 609,54	3 754 609,54	398 376,26	1 797 329,21

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio- Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.50.15.	Eläkkeet (A)	4 743 114 984,50	4 857 179 000	4 836 825 437,86		4 836 825 437,86	20 353 562,14				
	28.50.15.1. Valtion, kunnan, seurakunnan, yksityisen palveluksen perusteella myönnetty eläkkeet, kuntoutustuet ja perhe-eläkkeet sekä valtionapulaitosten, liikelaitosten ja liiketoimintaa harjoittavien valtion virastojen ja laitosten vastaavat eläkkeet	4 721 266 124,38	4 835 819 000	4 814 912 928,78		4 814 912 928,78	20 906 071,22				
	28.50.15.2. Kansanedustajien eläkkeet ja perhe-eläkkeet (KPY)	13 491 696,97	12 950 000	13 741 006,75		13 741 006,75	-791 006,75				
	28.50.15.3. Valtion eläketurvan piiriin kuuluville henkilöille myönnetty kuntoutusetuudet (KPY)	2 154 867,23	1 998 000	2 401 859,33		2 401 859,33	-403 859,33				
	28.50.15.4. Korvaus kunnalliselle eläkelaitokselle (KPY)	6 202 295,92	6 412 000	5 769 643,00		5 769 643,00	642 357,00				
28.50.16.	Ylimääräiset eläkkeet ja muut eläkemenot (A)	1 291 491,46	4 008 000	1 487 269,97		1 487 269,97	2 520 730,03				
	28.50.16.1. Ylimääräiset eläkkeet (KPY)	1 291 491,46	1 899 000	1 164 093,96		1 164 093,96	734 906,04				
	28.50.16.2. Eduskunnan kansliatoimikunnan ylimääräiset eläkkeet (EK) (enintään)		9 000				9 000,00				
	28.50.16.3. Korvaus Nokia Oyj:lle (KPY)		10 000				10 000,00				
	28.50.16.4. Korvaus Vapo Oy:lle (KPY)		250 000	191 005,91		191 005,91	58 994,09				
	28.50.16.5. Korvaus Vammas Oy:lle (KPY)		30 000	2 330,52		2 330,52	27 669,48				
	28.50.16.6. Korvaus Lapua Oy:lle (KPY)		50 000	67 823,59		67 823,59	-17 823,59				
	28.50.16.7. Muut korvaukset (KPY)		20 000				20 000,00				
	28.50.16.8. Eläkeoikeuksien pääoma-arvojen siirrot Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmään (KPY)		1 740 000	62 015,99		62 015,99	1 677 984,01				

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio- Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.50.17.	Muut eläkemenot (A)	1 248 965,84									
	28.50.17.3. Korvaus Vapo Oy:lle (KPY)	218 396,55									
	28.50.17.4. Korvaus Vammass Oy:lle (KPY)	50 860,07									
	28.50.17.5. Korvaus Lapua Oy:lle (KPY)	22 249,60									
	28.50.17.7. Eläkeoikeuksien pääoma-arvojen siirrot Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmään (KPY)	957 459,62									
28.50.63.	Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot (A)	233 725 194,20	256 728 000	250 513 331,84		250 513 331,84	6 214 668,16				
28.50.95.	Muiden eläkelaitosten valtion puolesta maksamien eläkemenojen ja valtiolle maksamien ennakoiden korkomenot (A)	17 052 922,13	19 812 000	18 392 930,40		18 392 930,40	1 419 069,60				
28.60.12.	Osaamisen kehittäminen (A)	13 190 580,00	15 276 985	10 110 617,85		10 110 617,85	5 166 367,15	1 464 284,98	1 464 284,98	1 464 284,98	
28.70.01.	Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen (S3)	4 700 000,00	28 428 000	2 289 534,67	26 138 465,33	28 428 000,00	0,00	1 953 274,69	30 381 274,69	4 242 809,36	26 138 465,33
28.70.02.	Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon tietojärjestelmät (S3)	2 765 639,00	5 833 625	1 943 031,05	3 890 593,95	5 833 625,00	0,00	222 833,89	6 056 458,89	1 947 472,54	4 108 986,35
28.70.05.	Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden kehittämisen tuki ja ohjaus sekä julkisen hallinnon tuottavuuden edistäminen (S3)	49 815 000,00		0,00		0,00	0,00	81 617 798,84	81 617 798,84	-38 647 710,91	23 008 761,23
	28.70.05.1. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden kehittämisen tuki ja ohjaus sekä julkisen hallinnon tuottavuuden edistäminen	49 815 000,00		0,00		0,00	0,00	81 617 798,84	81 617 798,84	-38 647 710,91	23 008 761,23
28.70.20.	Tuottavuuden edistäminen (S3)	4 745 000,00	10 172 000		10 172 000,00	10 172 000,00	0,00	13 471 000,00	23 643 000,00	0,00	14 917 000,00
28.70.21.	Kansallisen tulorekisterin toteutus (S3)		220 000	98 108,76	121 891,24	220 000,00	0,00		220 000,00	98 108,76	121 891,24
	28.70.21.2. Kansallisen tulorekisterin toteutus VM		220 000	98 108,76	121 891,24	220 000,00	0,00		220 000,00	98 108,76	121 891,24
28.70.22.	Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki (S3)		261 000		261 000,00	261 000,00	0,00	5 924 237,36	6 185 237,36	0,00	261 000,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio- Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.70.23.	Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanke (S3)		5 620 000	2 774 462,03	2 845 537,97	5 620 000,00	0,00		5 620 000,00	2 774 462,03	2 845 537,97
28.70.40.	Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (S3)	8 100 000,00	8 100 000	8 100 000,00		8 100 000,00	0,00	2 025 000,00	10 125 000,00	10 125 000,00	0,00
28.90.20.	Julkisen sektorin yhteisen tietohallinnon ja tiedon hallinnan kehittäminen (S3)		1 789 000	292 255,05	1 496 744,95	1 789 000,00	0,00	2 839 792,36	4 628 792,36	1 131 797,41	1 496 744,95
28.90.22.	Hallinto- ja palvelurakenteiden kehittäminen ja tukeminen (S3)	200 000,00						290 000,00	290 000,00	114 158,24	174 725,49
28.90.30.	Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (A)	8 719 611 850,00	8 646 455 000	8 644 798 859,00		8 644 798 859,00	1 656 141,00				
	28.90.30.1. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (KPY)	8 709 611 850,00	8 586 455 000	8 584 798 859,00		8 584 798 859,00	1 656 141,00				
	28.90.30.2. Harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen maksamiseen (EK) (enintään)	10 000 000,00	60 000 000	60 000 000,00		60 000 000,00	0,00				
28.90.31.	Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki (A)	3 627 093,00	400 000	34 346,69		34 346,69	365 653,31				
	28.90.31.1. Yhdistymisavustukset (KPY)	1 416 180,00									
	28.90.31.2. Valtionosuuksien vähenemisen korvaaminen (KPY)	2 184 073,00									
	28.90.31.4. Kuntarakennelain 16 §:n mukaiset selvityskustannukset ja kuntien yhdistymisselvitykset	26 840,00	400 000	34 346,69		34 346,69	365 653,31				
28.90.32.	Valtionavustus kuntien kannustinjärjestelmiin (S3)	30 000 000,00	10 000 000		10 000 000,00	10 000 000,00	0,00	30 000 000,00	40 000 000,00	6 160 578,85	33 839 421,15
28.90.34.	Valtionavustus sairaanhoitopiireille koronaviruspandemiasta aiheutuviin kustannuksiin (S2)		400 000 000	247 091 328,00	152 908 672,00	400 000 000,00	0,00		400 000 000,00	247 091 328,00	152 908 672,00
28.90.35.	Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä (K)		2 383 000 000	2 383 000 000,00		2 383 000 000,00	0,00				
28.92.69.	Maksut Euroopan unionille (S3)	2 069 000 000,00	2 087 000 000	1 847 919 703,50	239 080 296,50	2 087 000 000,00	0,00	427 736 208,89	2 514 736 208,89	2 275 655 912,39	239 080 296,50
28.99.95.	Satunnaiset säädöspäätökset menot (A)		130 626 000				130 626 000,00				
28.99.96.	Ennakoimattomat menot (S3)	1 900 000,00	12 000 000		12 000 000,00	12 000 000,00	0,00	6 546 436,67	18 546 436,67	0,00	13 901 274,34

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio-Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	18 400 046,80	19 805 000	18 834 691,41		18 834 691,41	970 308,59	0,00	0,00	0,00	0,00
29.80.16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (A)	18 147 269,08	19 485 000	18 570 530,13		18 570 530,13	914 469,87				
29.80.16.1. Ylimääräisten taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeiden sekä niihin liittyvien perhe-eläkkeiden maksaminen (KPY)	17 322 803,45	18 470 000	17 713 354,59		17 713 354,59	756 645,41				
29.80.16.2. Uudet taiteilijaeläkkeet ja niihin liittyvät perhe-eläkkeet (EK) (enintään)	824 465,63	1 015 000	857 175,54		857 175,54	157 824,46				
29.90.50. Rahapelitoiminnan tuotot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (A)	252 777,72	320 000	264 161,28		264 161,28	55 838,72				
29.90.50.02. Huippu-urheiluun (KPY)	252 777,72	320 000	264 161,28		264 161,28	55 838,72				
29.90.50.02.5. Ylimääräisiin urheilijaeläkkeisiin ja Pro Urheilutunnustuspalkintoihin	252 777,72	320 000	264 161,28		264 161,28	55 838,72				
29.90.50.02.5.1. Ylimääräiset urheilijaeläkkeet, maksuperusteisesti budjetoitu määräraha (EK) (enintään)	252 777,72	320 000	264 161,28		264 161,28	55 838,72				
Määrärahatilit yhteensä	15 959 446 018,34	18 949 317 964	18 303 497 319,30	475 580 769,77	18 779 078 089,07	170 239 875,04	590 203 259,79	3 199 923 884,79	2 547 954 907,18	531 204 920,16

Valtiovarainministeriön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)							Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Vuoden 2020 valtuudet			Uusittu 2021 TA:ssa	Talousarvio- menot 2020	Määräraha- tarve 2021	Määräraha- tarve 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve myöhempinä vuosina	Määräraha- tarve yhteensä
28.60.02. Palkkausten harmonisoinnin erityiset kustannukset	0	3 000	0	3 000	1 530	1 470	0	0	0	0	0	0	0
Vuonna 2020 käytettävissä olleet valtuudet	0	3 000	0	3 000	1 530	1 470	0	0	0	0	0	0	0
28.92.00. Lainalmiittijärjestely	0	1 083 500	0	1 083 500	0	1 083 500	0	0	0	0	0	0	0
Vuonna 2020 käytettävissä olleet valtuudet	0	1 083 500	0	1 083 500	0	1 083 500	0	0	0	0	0	0	0
28.92.00. Vakauseräsiirto	0	3 502 500	0	3 502 500	0	3 502 500	0	0	0	0	0	0	0
Vuonna 2020 käytettävissä olleet valtuudet	0	3 502 500	0	3 502 500	0	3 502 500	0	0	0	0	0	0	0
28.92.00. Euroopan investointipankin pääoman korotus	0	595 085	0	595 085	0	595 085	0	0	0	0	0	0	0
Vuonna 2020 käytettävissä olleet valtuudet	0	595 085	0	595 085	0	595 085	0	0	0	0	0	0	0
28.92.00. Pohjoismaiden investointipankin pääoman korotus	0	449 543	0	449 543	0	449 543	0	0	0	0	0	0	0
Vuonna 2020 käytettävissä olleet valtuudet	0	449 543	0	449 543	0	449 543	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	5 633 628	0	5 633 628	1 530	5 632 098	0	0	0	0	0	0	0

12 Tuotto- ja kululaskelma

1.1.2020 – 31.12.2020			1.1.2019 – 31.12.2019	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	3 551 027,00		13 456 500,93	
Muut toiminnan tuotot	3 540 082,04	7 091 109,04	4 389 041,06	17 845 541,99
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	4 912 687,80		6 456 587,60	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00		-64 050,00	
Henkilöstökulut	31 696 272,51		30 244 315,66	
Vuokrat	90 057,98		13 635,81	
Palvelujen ostot	19 920 512,93		11 415 774,01	
Muut kulut	1 801 441,91		3 451 798,12	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-1 967 750,42		0,00	
Poistot	43 733,23	-56 496 955,94	0,00	-51 518 061,20
JÄÄMÄ I	-49 405 846,90		-33 672 519,21	
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	312 267 721,03		279 192 684,75	
Rahoituskulut	-28 370 234,82	283 897 486,21	-17 053 576,74	262 139 108,01
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	237 093,42		1 477 071,36	
Satunnaiset kulut	-17 541,08	219 552,34	0,00	1 477 071,36
JÄÄMÄ II	234 711 191,65		229 943 660,16	
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Siirtotalouden tuotot valtionhallinnolta	1 931 600 000,00	1 931 600 000,00	1 894 200 000,00	1 894 200 000,00
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle	11 040 330 526,24		8 545 294 065,02	
Siirtotalouden kulut sosiaaliturvarahastoille	11 574 902,83		11 726 295,02	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	10 125 000,00		6 075 000,00	
Siirtotal. kulut rah.- ja vakuutuslaitoksille	323 176,01		1 248 965,84	
Siirtotal.kulut voittoa tavoittelemattomille	130 174 424,00		123 430 259,94	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	4 856 673 409,16		4 760 457 117,93	
Siirtotal. kulut EU:n toimielimille ja muille	2 275 655 912,39		2 108 849 802,72	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	138 425,79		296 871,46	
Muut siirtotalouden kulut	65 007 936,00	-18 390 003 712,42	62 933 750,00	-15 620 312 127,93
JÄÄMÄ III	-16 223 692 520,77		-13 496 168 467,77	
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	53 259,12		17 921,19	
Suoritetut arvonlisäverot	-3 957 354,11	-3 904 094,99	-2 280 251,41	-2 262 330,22
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	-16 227 596 615,76		-13 498 430 797,99	

13 Tase

31.12.2020			31.12.2019	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	2 580 260,47	2 580 260,47	0,00	0,00
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet	4 831 431,05		1 891 431,05	
Rakennusmaa- ja vesialueet	167 994,20		207 476,95	
Rakennukset	9 134 705,77		9 134 705,77	
Rakennelmat	55 390,45		55 390,45	
Koneet ja laitteet	9 303,57	14 198 825,04	9 303,57	11 298 307,79
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	419 484 545,26		250 664 376,67	
Liikelaitosten peruspääomat	672 751 705,85		672 751 705,85	
Liikelaitoksiin muun oman pääoman ehdoin sijoitetut pääomat	1 527 726 088,73		1 527 691 198,77	
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	2 619 962 339,84	14 999 997,60	2 466 107 278,89
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ			2 477 405 586,68	
2 636 741 425,35				
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	1 666 475,00	1 666 475,00	1 666 475,00	1 666 475,00
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	87 828 469,10	87 828 469,10	107 224 970,46	107 224 970,46
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	146 897,39		458 369,82	
Siirtosaamiset	21 958,40		70 874,28	
Muut lyhytaikaiset saamiset	7 795 165,51		9 016 840,94	
Ennakkomaksut	28 175 879,65	36 139 900,95	34 964 815,89	44 510 900,93
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön menotilit	-171,85	-171,85	0,00	0,00
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ			153 402 346,39	
125 634 673,20				
VASTAAVAA YHTEENSÄ			2 630 807 933,07	
2 762 376 098,55				

	31.12.2020	31.12.2019
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
VALTION PÄÄOMA		
Valtion pääoma 1.1.1998	6 317 603 119,73	6 317 603 119,73
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-3 816 043 766,79	-3 798 439 135,01
Pääoman siirrot	16 305 184 168,51	13 480 826 166,21
Tilikauden tuotto-/kulujaämä	-16 227 596 615,76	2 579 146 905,69
		-13 498 430 797,99
		2 501 559 352,94
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 579 146 905,69	2 501 559 352,94
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
Ostovelat	3 510 288,36	13 079 089,57
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	712 506,52	653 829,35
Edelleen tilittävät erät	626 051,53	612 181,09
Siirtovelat	24 883 928,73	19 727 703,15
Muut lyhytaikaiset velat	153 496 417,72	183 229 192,86
		95 175 776,97
		129 248 580,13
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	183 229 192,86	129 248 580,13
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>2 762 376 098,55</u>	<u>2 630 807 933,07</u>

14 Liitetiedot

Liite 1

Selvitys tilinpäätöksen laatimisperusteista ja vertailtavuudesta

1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion to-
teutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen
 - Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden osalta tilikaudella jatkuivat viime vuo-
sien tapaan kiinteistöomaisuuden siirrot Senaatti-kiinteistöille.
2. Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja
velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

Valuutta	Kurssi 31.12.2020
USD	1,2271
SEK	10,0343
AUD	1,5896

Valtiovarainministeriöllä oli ulkomaan valuutan määräisiä eriä, joita Euroopan
keskuspankki ei noteeraa, seuraavasti:

Noteeraamaton valuutta	Kurssi 23.12.2020
SDR	0,848464

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät
sekä niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän
sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen
 - Valtiovarainministeriön tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -ase-
tusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilin-
päätöksessä käytetyt arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät ovat talous-
arvioasetuksen 66 a - g §:n mukaisia.
4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä vir-
heiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä
 - Valtiovarainministeriöllä ei ole aikaisempiin vuosiin kohdistuvia korjauksia.
5. Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpää-
tösvuoden tietojen kanssa
 - Yhteistoiminnan kustannusten korvausten ja yhteisrahoitteisen toiminnan rahoi-
tusosuuksien tilien numerointi ja sijainti tilikarttahierarkiassa muuttuivat vuoden
2020 alussa. Tilien kertymät raportoidaan tuotto- ja kululaskelmassa tilikartta-
hierarkian mukaisesti laskelman rivillä *Palvelujen ostot*. Aiemmin nämä erät on
esitetty omalla rivillään *Sisäiset kulut*. Tuotto- ja kululaskelmassa esitetyt vuoden
2019 tiedot on muutettu vastaamaan vuoden 2020 käytäntöä.
6. Selvitys tilinpäätösvuoden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä
ei ilmoiteta toimintakertomuksessa
 - Valtiovarainministeriöllä ei ole tarvetta esittää selvityksiä tilinpäätösvuoden
jälkeisistä tapahtumista.

Liite 2

Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio- Tilinpäätös	Toteutuma %
12.28.25. Metallirahatulot	Bruttotulot	13 401 277,93				
	Bruttomenot	6 474 870,05		0,00		
	Nettotulot	6 926 407,88				

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio- Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.01.01. Valtiovarain- ministeriön toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	32 788 135,75	35 424 000	24 170 899,29		36 474 713,69				35 569 012,41	
	Bruttotulot	1 587 135,75	500 000	1 550 713,69		1 550 713,69				1 556 116,34	
	Nettomenot	31 201 000,00	34 924 000	22 620 185,60	12 303 814,40	34 924 000,00	0,00	11 392 710,47	46 316 710,47	34 012 896,07	12 303 814,40
28.01.25. Metallirahamenot (Arviomääräraha)	Bruttomenot	0,00	5 450 000	4 935 428,94		4 935 428,94					
	Bruttotulot	0,00	3 100 000	3 532 804,00		3 532 804,00					
	Nettomenot	0,00	2 350 000	1 402 624,94		1 402 624,94	947 375,06				

Liite 3

Arviomäärärahojen ylitykset

Pääluokan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	133 320 000	13 283 439,46	10
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonnäisäveromenot	133 320 000	13 283 439,46	10
Pääluokat yhteensä	133 320 000	13 283 439,46	10

Liite 4

Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		120 764 057,45
Vuosi 2018		120 112 418,55
28.40.03. Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet	1 558 904,07	
28.70.05.1. Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus	97 256 748,52	
28.70.20. Tuottavuuden edistäminen	8 726 000,00	
28.70.22. Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki	5 924 237,36	
28.90.20. Julkisen sektorin yhteisen tietohallinnon ja tiedon hallinnan kehittäminen	2 000 250,00	
28.90.22. Hallinto- ja palvelurakenteiden kehittäminen ja tukeminen	1 116,27	
28.99.96. Ennakoimattomat menot	4 645 162,33	
Vuosi 2019		651 638,90
28.01.20. Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen ja hallinnonalan omistajaohjaus	5 638,90	
28.01.21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha	646 000,00	
Pääluokat yhteensä		120 764 057,45
Vuosi 2018		120 112 418,55
Vuosi 2019		651 638,90

Liite 5

Henkilöstökulujen erittely

Pääluokan ja momentin numero ja nimi	2020	2019
Henkilöstökulut	26 882 368,53	25 486 071,28
Palkat ja palkkiot	27 266 657,50	24 787 710,66
Tulosperusteiset erät		
Lomapalkkavelan muutos	-384 288,97	698 360,62
Henkilösivukulut	4 813 903,98	4 758 244,38
Eläkekulut	4 424 042,69	4 316 253,67
Muut henkilösivukulut	389 861,29	441 990,71
Yhteensä	31 696 272,51	30 244 315,66
Johdon palkat ja palkkiot, josta	1 532 678,71	1 671 831,84
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	2 680,00	2 200,00
Johto	2 540,00	1 700,00
Muu henkilöstö	140,00	500,00

Liite 6

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Valtiovarainministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 6.

Liite 7

Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Valtiovarainministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 7.

Liite 8

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2020	2019	Muutos 2020–2019
Korot euromääräisistä saamisista	23 062 949,24	22 857 905,36	205 043,88
Korot valuuttamääräisistä saamisista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	0,00	0,00	0,00
Osingot	311 204 771,79	214 773 872,84	96 430 898,95
Liikelaitosten voiton tuloutukset	35 000 000,00	35 000 000,00	0,00
Muut rahoitustuotot	15 929 456,29	6 560 906,55	9 368 549,74
Rahoitustuotot yhteensä	385 197 177,32	279 192 684,75	106 004 492,57

Rahoituskulut	2020	2019	Muutos 2020–2019
Korot euromääräisistä veloista	18 392 930,40	17 053 561,24	1 339 369,16
Korot valuuttamääräisistä veloista	21,50	15,50	6,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	0,00	0,00	0,00
SWAP-maksut veloista	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	4 241,61	0,00	4 241,61
Muut rahoituskulut	0,00	0,00	0,00
Rahoituskulut yhteensä	18 397 193,51	17 053 576,74	1 343 616,77

Netto	366 799 983,81	262 139 108,01	104 660 875,80
--------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Liite 9

Talousarviotaloudesta annetut lainat

Sektori	Lainapääoma 31.12.2020	Lisäys 2020	Vähennys 2020	Lainapääoma 31.12.2019	Pääoma- muutos 2020–2019
Yritykset ja asuntoyhteisöt	87 828 469,10	0,00	19 396 501,36	107 224 970,46	-19 396 501,36
Yritykset	87 828 469,10	0,00	19 396 501,36	107 224 970,46	-19 396 501,36
- Julkiset yritykset	87 828 469,10	0,00	19 396 501,36	107 224 970,46	-19 396 501,36
- Yksityiset yritykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asuntoyhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahalaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituslaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuutuslaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Julkisyhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Paikallishallinto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sosiaaliturvarahastot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Maatilatalouden harjoittajien kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Palkansaajakotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Omaisuustulojen ja tulonsiirtojen saajakotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laitoskotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtionkirkot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ulkomaat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euroopan unioni	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut maat ja kansainväliset järjestöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	87 828 469,10	0,00	19 396 501,36	107 224 970,46	-19 396 501,36

Liite 10

Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit	31.12.2020						31.12.2019	
	Kappalemäärä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistusosuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	21 104	929 887,60	81 803,26			38 143,30	1 019 975,74	81 803,26
Aktia Oyj	486	4 757,94	3 645,00			0,00	4 539,24	3 645,00
Elisa Oyj	20 618	925 129,66	78 158,26			38 143,30	1 015 436,50	78 158,26
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	104 204 285		418 308 671,89			55 485 500,00		238 876 003,30
Arsenal Oy	20 100		14 381 755,43	100,00	100,0			14 381 755,43
Hansel Oy	72 025		4 140 600,00	65,00	50,1			4 140 600,00
Tietokarhu Oy ¹⁾	2 000		67 275,17	20,00	50,1	554 000,00		67 275,17
Tyttökoulun Talo Oy	46		77,37	25,99				77,37
HAUS kehittämiskeskus Oy	1 000		3 671 435,20	100,00	100,0			3 671 435,20
Euroopan rahoitusvakuusväline ERVV	51 097 174		510 971,74	1,80				510 971,74
Fingrid Oyj ²⁾	939		126 103 888,39	28,24	50,1	54 931 500,00		126 103 888,39
DigiFinland Oy (ent. SoteDigi Oy)	1 000		90 000 000,00	100,00	100,0			90 000 000,00
Vimana Oy	0		0,00					10 902 500 00,00
Gasgrid Finland Oy (K-sarja 2 800 001 kpl, A-sarja 50 200 000 kpl)	53 000 001		131 726 077,38	100,00	50,1			0,00
Suomen Kaasuverkko Oy	10 000		47 706 591,21	100,00	100,0			0,00
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet			1 094 070,11			0,00		804 070,11
Asunto-osakkeet			731 275,35	100,00		0,00		731 275,35
Kiinteistöosakkeet			362 794,76					72 794,76
Osakkeet ja osuudet yhteensä	104 225 389	929 887,60	419 484 545,26			55 523 643,30	1 019 975,74	239 761 876,67

1) osakkeiden tuottama äänivalta 80 %

2) valtion omistus yhteensä 53,1 % (ml. Huoltovarmuuskeskus)

Lisäksi saatu Pohjoismaiden Investointipankki NIB:n osinkoja 7 972 556,49 euroa.

Lisäksi saatu Suomen Pankin voitontuloutusta 188 000 000,00 euroa.

Lisäksi saatu Euroopan vakuusmekanismi EVM:n pääomanpalautusta 278 572,00 euroa ja 2 430 000,00 euroa.

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	Kirjanpitoarvo 31.12.2020	Kirjanpitoarvo 31.12.2019
Liikelaitos	672 751 705,85	672 751 705,85
Senaatti-kiinteistöt	672 751 705,85	672 751 705,85
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	1 527 726 088,73	1 542 691 196,37
Senaatti-kiinteistöt	1 527 726 088,73	1 527 691 198,77
Vimana Oy SVOP-sijoitus	0,00	14 999 997,60
Yhteensä	2 200 477 794,58	2 215 442 902,22

Liite 11

Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2020	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Annetut euromääräiset velkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräisten joukkovelkakirjalainojen ostot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräiset lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	87 828 469,10	87 828 469,10
Muut euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut valuuttamääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut lyhytaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	-171,85	0,00	0,00	-171,85
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	-171,85	0,00	87 828 469,10	87 828 297,25
Vastattavien rahoituserät							
Otetut euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Otetut valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat talousarvion ulkopuolella olevilta valtion rahastoilta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Liite 12

Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Voimassa olevat takaukset ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektorit	Voimassa 31.12.2020	Voimassa 31.12.2019	Muutos 2020–2019	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2020
Yritykset	618 657 480,00	30 507 480,00	588 150 000,00	1 307 000 000,00
Terrafame Oy Vuoden 2017 talousarvio (1314/2016), VNp 17.5.2018 ¹⁾	30 507 480,00	30 507 480,00	0,00	107 000 000,00
Finnair Oyj Vuoden 2020 ensimmäinen lisätalousarvio (152/2020), VNp 20.5.2020 ²⁾	540 000 000,00	0,00	540 000 000,00	600 000 000,00
Varustamoyhtiöt ⁶⁾				600 000 000,00
Rederiaktiebolaget Eckerö, VNp 9.7.2020 ³⁾	10 800 000,00	0,00	10 800 000,00	
Viking Line Abp, VNp 15.10.2020 ⁴⁾	28 350 000,00	0,00	28 350 000,00	
Tallink Silja Oy, VNp 20.11.2020 ⁵⁾	9 000 000,00	0,00	9 000 000,00	
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	9 673 872 720,00	9 738 084 650,00	-64 211 930,00	20 000 000 000,00
Finnvera Oyj Laki valtion erityisrahoitusyhtiöstä (443/1998), VNp 24.10.2019, joukkovelkakirjalainojen pääoma ⁷⁻⁸⁾	9 673 872 720,00	9 738 084 650,00	-64 211 930,00	20 000 000 000,00
Julkisyhteisöt	0,00	0,00	0,00	880 000 000,00
Työllisyysrahasto Vuoden 2020 kolmas lisätalousarvio (381/2020), VNp 11.6.2020	0,00	0,00	0,00	880 000 000,00
Ulkomaat	7 275 507 404,15	7 099 412 866,47	176 094 537,68	14 406 030 000,00
Euroopan komissio (SURE-tukiväline) Vuoden 2020 kolmas lisätalousarvio (381/2020), VNp 11.6.2020 ⁹⁾	431 740 250,00	0,00	431 740 250,00	432 000 000,00
Euroopan rahoitusvakuusväline (ERVV) Laki Euroopan rahoitusvakuusvälineelle annettavista valtiontakauksista (668/2010), VNp 22.11.2018 ¹⁰⁾	6 843 767 154,15	7 002 345 509,60	-158 578 355,45	13 974 030 000,00
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB) Laki Pohjoismaiden Investointipankkia koskevan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (982/2004), TPA 1432/2004	0,00	97 067 356,87	-97 067 356,87	0,00
Takaukset yhteensä	17 568 037 604,15	16 868 004 996,47	700 032 607,68	36 593 030 000,00

1) Valtioneuvoston päätöksen 17.5.2018 mukainen enimmäismäärä on 58 500 000 euroa.

2) Valtioneuvoston päätöksen 20.5.2020 mukainen enimmäismäärä on 540 000 000 euroa.

3) Valtioneuvoston päätöksen 9.7.2020 mukainen enimmäismäärä on 10 800 000 euroa.

4) Valtioneuvoston päätöksen 15.10.2020 mukainen enimmäismäärä on 38 700 000 euroa.

5) Valtioneuvoston päätöksen 20.11.2020 mukainen enimmäismäärä on 90 000 000 euroa.

6) Vuoden 2020 toinen lisätalousarvio (286/2020). Valtioneuvosto voi myöntää tarvittaessa vastavakuutta vaatimatta valtion takausohjelmasta omavaltiaisia takauksia pääomaltaan yhteensä enintään 600 000 000 euroa varustamoyhtiöille huoltovarmuuskriittisen rahtiliikenteen liikennöintiin ja ylläpitämiseen koronapandemian aiheuttamassa tilanteessa.

7) Finnvera Oyj:n EMTN-lainaohjelmalle (Euro Medium Term Note) myönnetty valtiontakaus kattaa myös koron- ja valuutanvaihtosopimukset, joiden nimellismäärä 31.12.2020 oli 9 599 187 556 euroa. Johdannaissopimukset solmitaan kansainvälisen, vakiomuotoisen ns. ISDA-sopimuksen puitteissa ja siihen liitetään luottoriskiiä vähentävä vakuusjärjestelyyn liittyvä Credit Support Annex (CSA) -sopimus.

8) Valtioneuvoston päätöksen 24.10.2019 mukainen enimmäismäärä on 15 000 000 000 euroa.

9) Valtioneuvosto on 11.6.2020 tekemällään päätöksellä antanut 432 000 000 euron suuruisen valtiontakauksen Euroopan komission työttömyysriskien lieventämisen tilapäistä tukivälinettä (SURE-väline) varten ottamien lainojen vakuudeksi.

10) Valtioneuvoston päätöksen 22.11.2018 mukainen enimmäismäärä on 7 669 873 200 euroa. Enimmäismäärä muodostuu Suomen osuudesta (1,9288 %) Euroopan rahoitusvakuusvälineen 241 miljardin euron varainhankintaohjelmasta ja enintään 65 %:n ylitakauksesta. Päätös kattaa myös varainhankinnasta maksettaviksi tulevat korot ja muut kulut.

Voimassa olevat takuut ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektori	Voimassa 31.12.2020	Voimassa 31.12.2019	Muutos 2020–2019	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2020
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	639 889 708,93	566 636 043,72	73 253 665,21	9 301 112 626,44
Suomen Pankki Eduskunnan päätös (1273/2011), VNp 18.2.2016, Eduskunnan päätös (139/2017), Eduskunnan päätös (798/2020), EV 131/2020, VNp 10.12.2020 ¹¹⁻¹²⁾	639 889 708,93	566 636 043,72	73 253 665,21	9 301 112 626,44
Yritykset	25 000 000,00	25 000 000,00	0,00	25 000 000,00
Nammo Vihtavuori Oy Vuoden 2013 neljäs lisätalousarvio (836/2013), VNp 19.12.2013	25 000 000,00	25 000 000,00	0,00	25 000 000,00
Ulkomaat	371 158 331,96	0,00	371 158 331,96	372 000 000,00
Euroopan investointipankki (EU Covid-19 -takuurahasto) Vuoden 2020 kolmas lisätalousarvio (381/2020), VNp 25.6.2020 ¹³⁾	371 158 331,96	0,00	371 158 331,96	372 000 000,00
Takuut yhteensä	1 036 048 040,89	591 636 043,72	444 411 997,17	9 698 112 626,44
Takaukset ja takuut yhteensä	18 604 085 645,04	17 459 641 040,19	1 144 444 604,85	46 291 142 626,44

11) Esittämistavan muutos: Voimassa olevana määränä on vuoden 2019 tilinpäätöksen liitteellä esitetty määrä, jonka laskennassa on käytetty Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) julkaisemaa SDR-kurssitietoa. Voimassa olevan määrän laskennassa käytetään jatkossa Suomen Pankin ilmoittamaa Euroopan keskuspankin antamaa SDR-kurssia.

12) Valtioneuvosto on 10.12.2020 tekemällään päätöksellä antanut 2,27 miljardin euron erityisen nosto-oikeuden suuruisen valtiontakuun Suomen Pankille NAB-järjestelyn vakuudeksi. Valtioneuvosto on samalla kumonnut vuonna 2016 NAB-järjestelyn vakuudeksi myönnetyn valtiontakuun. Lisäksi Valtioneuvosto on antanut 3,76 miljardin euron suuruisen valtiontakuun Suomen Pankille Kansainvälisen valuuttarahaston kanssa tehtävästä ja vuonna 2017 tehdystä kahdenvälisestä lainasopimuksesta mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta siten, että NAB-järjestelyn kaksinkertaistamisen tultua voimaan valtiontakuu pienenee 1,62 miljardiin euroon. Valtioneuvosto on päätöksellään kumonnut vuonna 2017 kahdenvälisen lainan vakuudeksi myönnetyn valtiontakuun.

13) Valtioneuvoston päätöksen 25.6.2020 mukainen enimmäismäärä on 371 158 331,96 euroa. Enimmäismäärä muodostuu Suomen osuudesta (1,48 %) EU Covid-19 -takuurahaston 25 miljardin euron tavoitellusta koosta. Takuun nojalla Euroopan investointipankille voidaan korvata sen yhteyteen perustetusta yleiseurooppalaisesta EU Covid-19 -takuurahastosta pankille aiheutuneita tappioita.

Voimassa olevat takaukset ja takuut

Takaukset ja takuut	Voimassa 31.12.2020	Voimassa 31.12.2019	Muutos 2020–2019	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2020
Takaukset yhteensä	17 568 037 604,15	16 868 004 996,47	700 032 607,68	36 593 030 000,00
Takuut yhteensä	1 036 048 040,89	591 636 043,72	444 411 997,17	9 698 112 626,44
Takaukset ja takuut yhteensä	18 604 085 645,04	17 459 641 040,19	1 144 444 604,85	46 291 142 626,44

Sisältävät ulkomaanrahan määräisiä takauksia ja takuita

Takauksen tai takuun saaja	Valuutta	Valuutta- määräinen vastuu 31.12.2020	Valuutta- määräinen vastuu 31.12.2019	Valuutta- määräinen muutos 2020-2019
Finnvera Oyj	SEK	3 500 000 000	3 500 000 000	0
Finnvera Oyj	USD	2 500 000 000	3 500 000 000	-1 000 000 000
Finnvera Oyj	AUD	60 000 000	60 000 000	0
Suomen Pankki	SDR	542 923 382	459 223 382	83 700 000
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	CHF	0	152 519	-152 519
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	RUB	0	15 386 483	-15 386 483
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	BRL	0	13 490 350	-13 490 350
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	USD	0	58 907 558	-58 907 558
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	SEK	0	29 041 308	-29 041 308

Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain

Valuutta	Vasta-arvo €	Jakauma %	Tilinpäätös- päivän kurssi €
Euro (EUR)	15 540 323 216,24	83,53	1
Yhdysvaltojen dollari (USD)	2 037 323 771,49	10,95	1,2271
Erityiset nosto-oikeudet (SDR)	639 889 708,93	3,44	0,848464
Ruotsin kruunu (SEK)	348 803 603,64	1,87	10,0343
Australian dollari (AUD)	37 745 344,74	0,20	1,5896
Yhteensä	18 604 085 645,04	100,00	

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

Euroa	Talousarviomenot 2020	Määrärahatarve 2021	Määrärahatarve 2022	Määrärahatarve 2023	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

Euroa	Talousarviomenot 2020	Määrärahatarve 2021	Määrärahatarve 2022	Määrärahatarve 2023	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä**
Suomen valtion metallirahavastuu (L metallirahasta 216/1998)*	4 928 693,63	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	604 055 511,36	611 555 511,36
Kansainvälinen jälleenrakennus- ja kehityspankki IBRD						1 057 126 558,55
Kansainvälinen rahoitusyhtiö IFC						0,00
Kansainvälinen investointitakauslaitos MIGA						7 551 136,83
Euroopan investointipankki EIB						3 098 617 500,00
Pohjoismaiden Investointipankki NIB						1 088 000 000,00
Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö NEFCO						22 265 000,00
Euroopan neuvoston kehityspankki CEB						69 786 000,00
Euroopan vakausmekanismi EVM						12 576 800 000,00
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	4 928 693,63	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	604 055 511,36	18 531 701 706,74

* Suomen Pankki on laskenut liikkeelle käyttörahoja yhteensä 584 200 531,36 euroina sekä juhlarahoja 27 354 980,00 euroina. Valtio on metallirahalain (216/1998) nojalla vastuussa em. kolikoista.

** Maksetut määrät koskien kansainvälisiä rahoituslaitoksia on esitetty liitteellä 17.

Liite 13

Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Valtiovarainministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 13.

Liite 14

Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Valtiovarainministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 14.

Liite 15

Velan muutokset

Valtiovarainministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 15.

Liite 16

Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Valtiovarainministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 16.

Liite 17

Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Osuudet kansainvälisissä rahoituslaitoksissa

Rahalaitos	1 Merkitty pääoma 31.12.2020 mennessä yhteensä		2 Maksettu pääoma 31.12.2020 mennessä yhteensä		3 Maksettu pääoma 31.12.2020 valuuttakurssien mukaan euroina
	Valuutta		Valuutta		
Kansainvälinen jälleenrakennus- ja kehityspankki IBRD	USD	1 297 200 000,00	USD	82 700 000,00	67 394 670,36
Kansainvälinen rahoitusyhtiö IFC	USD	0,00	USD	119 683 000,00	97 533 208,38
Kansainvälinen investointitakaustilasto MIGA	USD	9 266 000,00	USD	2 171 000,00	1 769 211,96
Euroopan investointipankki EIB	EUR	3 098 617 500,00	EUR	276 373 650,00	276 373 650,00
Pohjoismaiden Investointipankki NIB	EUR	1 088 000 000,00	EUR	74 000 000,00	74 000 000,00
Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö NEFCO	EUR	22 265 000,00	EUR	22 265 000,00	22 265 000,00
Euroopan neuvoston kehityspankki CEB	EUR	69 786 000,00	EUR	7 747 000,00	7 747 000,00
Euroopan vakaustekanismi EVM	EUR	12 576 800 000,00	EUR	1 437 349 000,00	1 437 349 000,00
Yhteensä					1 984 431 740,70

1 Merkityt osuudet (callable capital) laitokseen liittymisestä alkaen vuoden 2020 loppuun saakka.

2 Maksetut osuudet (paid-in) laitokseen liittymisestä alkaen vuoden 2020 loppuun saakka.

3 Maksettujen osuuksien kumulatiivinen arvo euroina vuoden 2020 kurssien mukaan, EUR-USD: 1,2271 (Suomen Pankki 31.12.2020).

Allekirjoitukset

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 26.2.2021

Matti Vanhanen
Valtiovarainministeri

Sirpa Paatero
Kuntaministeri

Juha Majanen
Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Tilintarkastajan merkintä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä / 2021.



VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Snellmaninkatu 1 A
PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin 0295 160 01
vm.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)
ISBN 978-952-367-528-5 (pdf)

Helmikuu 2021